

AKTUALNO VPRAŠANJE

V nekaterih večjih podjetjih v Sloveniji in drugod v državi so osnovali obratne delavske sante. Le-ti so lahko uspešna, zato med centralnim delavskim svetom in kolektivom. Obratni delavski svet lahko temeljitev proučuje specifično problematiko svojega obrata kot jo more centralni delavski svet ter daje le-temu predloge za ustreznije sklepe. Predvsem seveda lahko uspešno delajo

obratni delavski sveti v tistih podjetjih, kjer so hkrati z decentralizacijo delavskega upravljanja decentralizirali na obrate tudi del knjigovodske službe. Tak je primer v meščem rudniku, kjer obratni delavski sveti obravnavajo obratne ravnine in so pri tem v prejšnjem letu dokaj uspeli zmanjšati proizvodne stroške.

Vse to nas je napotilo k temu, da smo povprašali na komisiji

za delavsko in družbeno upravljanje pri Okrajnem odboru SZDL Kranj, kako je z obratnimi delavskimi sveti v našem okraju. Prejeli smo pojasnilo, da imajo v Zvezarni Jesenice grupe in obratne delavskie sante, v drugih večjih gorenjskih podjetjih pa nimajo nikjer obratnih svetov.

Spriče uspehov, ki so jih dosegli ti organi drugod, se nam vendar ne vsljuje vprašanje: imar ne bi kazalo formirati obratnih delavskih svetov tudi v nekaterih večjih gorenjskih podjetjih, ki imajo po več, nekod pa celo teritorialno med seboj ločenih obratov?

LETNO X. — ŠT. 11 — CENA DIN 10.—

KRANJ, 8. FEBRUARJA 1957

CLASS GORENJSKE

GLASILLO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

Jeseničkim otrokom novo šolo

V APRILU LETOS BODO ZAČELI GRADITI NA JESENICAH NOVO SOLSKO POSLOPJE — LETOS BO POUK NA JESENŠKI OSNOVNI SOLI ZARADI TREH IZMEN SKRČEN ZA 1520 UR — V SEDANJIH PROSTORIH JE ZDRAVJE OTROK IN UČNEGA OSEBJA RESNO OGROZENO.

Jesenice so se v zadnjem času toliko razširile, da med drugim tudi šolska poslopja ne ustrezajo več naglemu povečanju števila učencev in dijakov. Poslopje, kjer je sedaj osnovna šola, je bilo grajeno pred leti za 150 otrok in je bilo obkroženo z dokaj širokim pasom nasadov. V zadnjih desetih letih pa se je Zvezarnica toliko povečala, da obkroža šolo že od treh strani. Zaradi neposredne bližine Zvezarne, železarskih plinov, praha in ropota, je pouk v teh prostorih onemogočen. Ni niti pravega zračenja, med odmorji vdihavajo otroci plin in prah železarskih peči in tudi ropot zelo moti pouk.

Ne le to! Šola je postala že davno premajhna. V tem šolskem letu se namreč stiska v šestih učilnicah 739 učencev. Če razdelimo prostor, ki je na razpolago, med učence, pride na vsakega le 0,37 m² tudi. Da sploh vsi učenci lahko hodijo v šolo, je pouk razdeljen v tri izmene. Prvi začne že ob 7.30, zadnja izmena pa se zaključi ob 18. uri zvečer. Razen tega je pouk v vseh izmenah skrčen za nekaj ur tedensko, tako da bo vsem izmenam do konca leta odpadlo okoli 1520 učnih ur. Ker je učna snov že tako zelo zgoščena, teh ur ne bo moč nadoknaditi. Oddelki se menjavajo že v 5-minutnem premoru, najdaljši odmor pa je skrajšan od normalnih 25–30 minut v drugih šolah na 15 minut. Razumljivo je, da so zato ti prostori tudi zelo nehygienični, saj je onemogočeno temeljito snaženje in zračenje. Če bi bilo v prihodnjem letu na razpolago samo toliko razredov kot letos, bi dva oddelka ostala sploh brez prostora.

In kaj bo, ko bo tudi pouk na jeseniških šolah prilagojen šolski reformi? Stevilo učencev bi se tako predvidoma povečalo na okoli 1500.

Prebivalcem Jesenice in bližnje okolice torej grozi, da njihovi otroci ne bodo mogli

obiskovati pouka oziroma, da se bodo glede na okrnjen pouk manj naučili kot v drugih šolah. Ko je komisija proučila to stanje na jeseniških šolah, je ugotovila, da bi ta problem rešili le dve novi osemletni šoli. Pred nedavnim je Jeseničanom uspelo dobiti kredit za gradnjo novega šolskega poslopja. Iz republiškega stanovanjskega sklada bodo dobili 150 milijonov dinarjev v treh transah, iz občinskega stanovanjskega sklada 75 milijonov v treh transah in iz okrajnega investicijskega sklada 75 milijonov dinarjev. Razen tega pa bodo sedanje poslopje osnovne šole, ki je že zdravstvenih razlogov popolnoma neprimereno, prodali Zvezarni za 50 milijonov dinarjev.

Novo šolsko poslopje bodo predvidoma začeli graditi aprila letos na prostoru blizu sedanja gimnazije.

Lj.

Krajevni odbori v loški občini DOKAJ SAMOSTOJNO GOSPODARIJO

V Skofjeloški občini je 11 krajevnih odborov. Ker noben organ samoupravljanja ne more uspešno delati, če nima vsaj minimalne osnove, jim je Občinski ljudski odbor prepustil nekaj sredstev, s katerimi krajevni odbori večinočno dobro gospodarijo.

Občinski ljudski odbor je sprejel odlok o kategorizaciji občinskih cest in določil, kdo jih vzdržuje. Občinske ceste I. reda vzdržuje v celoti občina, za ceste II. reda daje občina material in plačuje ljudi, ki jih postopajo, prevoz materiala za posipanje pa opravijo kmetje sami. Za vzdrževanje občinskih cest III. reda prispeva občina samo material, vse drugo pa organizirajo krajevni odbori.

Na osnovi tega odloka o kategorizaciji občinskih cest je Občinski ljudski odbor ustrezeno razdelil občinski investicijski sklad med občino in krajevne odbore. Vsak krajevni odbor ima v banki lastno knjižico, na katero je občina vknjižila pripadajoči znesek.

Podobno so v okviru možnosti decentrali-

zirali vzdrževanje javne razsvetljave in še nekatere zadave, ki so jih z občinskimi družbenimi planom prenesli na krajevne odbore.

V cestni sklad se stekajo na primer takso na vprežno živilo in dajatve od zasebnih prevoznih storitev. Finančni aparat izračunava, kolikšno od teh sredstev naj se steka na knjižice krajevnih odborov. Če zmanjkuje sredstev za opravljanje komunalnih del, ki jih je predvidel občinski družbeni plan, potem prebivalci lahko ugotavljajo, da je prišlo do tega zato, ker pač niso v redu izpolnjevali svojih družbenih obveznosti.

Ta sistem finansiranja krajevnih odborov namenjava v loški dolini še izpolnititi. Če na področju krajevnega odbora ustvarijo večja sredstva s povečanjem naravnega dohotka (denimo v obrti), kot je predvideno, naj bi s tem presežkom upravljali krajevni odbori. To vzpodbuja krajevne odbore k iskanju dodatnih sredstev. Občinski ljudski odbor je krajevnim odborom zatrdil tudi to, da sredstev, ki jih posamezen krajevni od-

bor ni uporabil do konca leta, v prihodnjem letu ne bo odvzel in da jih tudi ne bo upošteval pri dodeljevanju sredstev v novem gospodarskem letu, marveč bo tedaj dodeljeval sredstva po objektivnih potrebah. Odzvemanje še neuporabljenih sredstev namreč zelo slabo vpliva na gospodarjenje, ker pri tem vsi hitro (kot kaže praksa tudi na drugih področjih gospodarskega življenja), da preostala sredstva na vrati na nos zapravijo, ker jim je tako rekoč postavljen nekakšen rok za zapravljanje.

Tako krajevni odbori v loški občini že dosegajo samostojno gospodarjenje, pri čemer dosegajo nekatere (na pr. krajevni odbor v Logu) lepe uspehe. Pri tem je značilno tudi to, da so ljudje na zadnjih zborih volilcev usmerili kritiko glede pomankljivosti pri urejanju drobnih krajevnih zadev zoper slabostjo nekaterih krajevnih odborov in ne več samo proti občini kot je bila navada prej; nedelavne člane krajevnega odbora pa volilci lahko takoj odpoklicajo na zboru volilcev in je na ta način omogočeno uspešnejše in naglejše reagiranje volilcev na pomankljivosti pri urejanju krajevnih zadev.

naš razgovor

»POSKRBELI BOMO ZA VEČJO UDOBNOST V PLANINSKIH POSTOJANKAH«

»Statistični podatki govore o vsestranski dejavnosti našega društva, ki se zrcali v prirejanju predavanj, izletov, planinskih in alpinističnih tur, kolonij in taborov. Ti podatki kažejo stalen porast članstva. V društvu je vključenih že nad 1000 članov, od katerih je 148 mladićev in 200 pionirjev,« je povedoval predsednik Planinskega društva Jesenice tovarš Zvonko Teržan.

»Omenili ste predavanja, izlete in kolonije, ali nam lahko poveste o tem kaj več?«

»Za člane smo organizirali 6 izletov, za mladince 2 in za pionirje 7. Ob izviru Soče smo

imeli v juliju in avgustom 1956 pionirske kolonije, kjer so letovali pionirji v šestih izmenah. Na Vršiču smo pripravili planinski smučarski tabor za 35 mladićev. Alpinistični odsek je organiziral več plezalnih vzponov, plezalnih tečajev in večjih odprav v domače in tuje gore.«

»Kolikor mi je znano, imate lastne planinske postojanke. Zanimivo nas, katere in kako ste z njimi zadovoljni?«

»Naše društvo upravlja Erjavčeve kočo in Tičarico na Vršiču ter kočo pri izviru Soče. V vseh postojankah imamo razmeroma dober obisk. Ker ta stalno naršča, smo povečali Erjavčeve

kočo, nabavili opremo za jedilnico v Tičarici, prebelli in preplešali postojanke. Tudi v bočni postojki poskrbeli za boljšo postrežbo, za večjo udobnost in domačnost.«

»In perspektive društva za udobnost?«

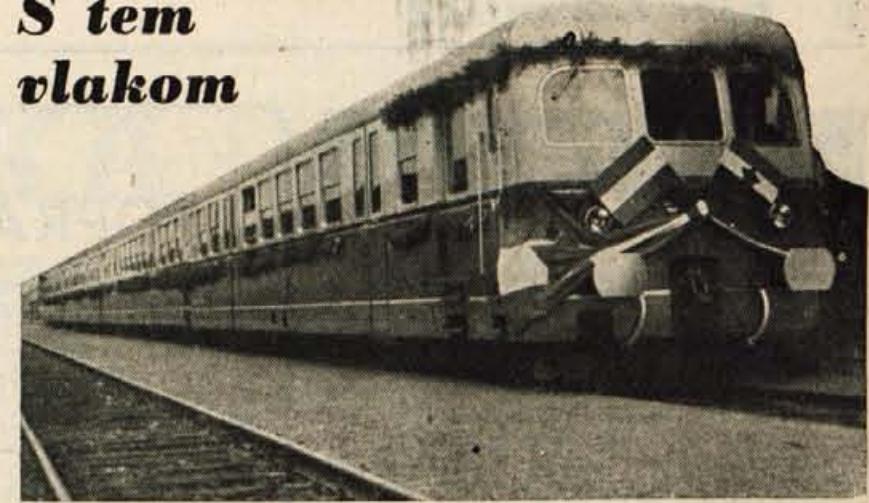
»Potrudili se bomo, da se število članov še poveča. Skupili bomo pritegniti v naše vrste predvsem mladične v pionirje. Tudi za naprej imamo v načrtu strokovna planinska predavanja, plezalne vzpone, izlete, visokogorske smučarske ture in začetniške plezalne tečaje za predvojaške obveznike. U.«

Gorenjska je pričakala pravke

V vlaku od Beograda do Jesenice so bili letosni pravki dobre volje (zgoraj). Vse do spodaj).

S tem vlakom

od Podrožce do Jesenice

Jesenice, 6. februarja.

Danes ob 8.40 ur je odpetjal motorni vlak z Jesenic proti Podrožcu. Jugoslovani so bili kratko urico avstrijski gostje. Med drugim so jih na prvi avstrijski obmejni postaji pozdravili tudi avstrijski minister za promet Ing. Waldbrunner, generalni direktor avstrijskih železnic dr. Schantl, direktor železniške državice Villach dr. Gradišnik, predstavniki koroške vlade in drugi.

»Prav gotovo je za nas vse današnji dan praznik,« je med drugim poudaril dr. Schantl. »Veseli smo bili, ko ste se pred letom in pol odzvali našemu vabilu, da bi skupno elektrificirali progo od Podrožce do Jesenice. Elektrificirana proga bo olajšala promet in nasporno delo železničarjev skozi obmejni tunnel, ki je eden najdaljših v Evropi. Tovorni promet se bo lahko

povečal za še enkrat, saj je do sedaj vozil vlak na tem delu proge 23 minut, odslej pa bo vozil le 17 minut. Elektrificirani del proge je dolg okoli 8 km. Delavci so vložili v to delo kakih 152.000 delovnih ur. Do sedaj je proga stala okrog 162.187.000 din, ko bodo dela popolnoma zaključena, pa bo znesek narastel na 170 milijonov.

Bližu 10. ure dopoldne pa je privozil električni vlak iz Podrožce na Jesenice.

»Tako, odslej pa samo še s takim vikom...« Avstrijske in domače goste sta pozdravila predsednik Občine Maček Dolinar in generalni direktor JZ Blagoje Bogavc. Med gosti je bilo tudi precej inozemskih novinarjev. V prijetnem kramljenju so si državljani oba držav izmenjali združevanje, se veseli skupnega uspeha, ki je nov

dokument sodelovanja med Avstrijo in Jugoslavijo. Dr. Schantl pa je povabil nekatere naše zastopnike na kratek obisk v Beljak.

Lj.

TE DNI PO SVETU

• V sredo je imela egiptovska vlada sejo, na kateri je proučila vprašanje umika izraelskih čet iz Gaze in od Akabskega zaliva. Kot poročajo, so na tej seji določili svoje dokončno stališče o tem vprašanju. Egiptovska vlada je tudi proučila vprašanje gospodarskega položaja v deželi v zvezi z nazadovanjem dohodkov, ki ga je povzročilo zmanjšanje izvoza bombaža in drugega blaga. Sklenili so tudi, da bodo dokončno deblokirali egiptovske denarne sklade. Francija, Velika Britanija in ZDA so namreč blokirale egiptovska denarna sredstva in druge egiptovske vrednote v svojem območju, brž po nacionalizaciji Sueškega prekopa.

• Kakor poročajo iz New Yorka je egiptovski zunanjji minister Mahmud Favzi zahteval od generalnega sekretarja OZN Daga Hammarskjölda, naj takoj sklici Generalno skupščino Organizacije združenih narodov, da bi znova proučili umik izraelskih čet z egiptovskega ozemlja. Zahteval je tudi, naj Generalno skupščino seznaní s sklepom Izraela, ki noč sprejeti resolucije OZN, v kateri se znova zahteva umik izraelskih čet za demarkacijo črto iz leta 1949.

• Predstavnik izraelske delegacije v OZN je v sredo izjavil, da je izraelska vlada predložila generalnemu sekretarju OZN načrt o tem, kako bi uredili izraelsko-egiptovske odnose. Po tem načrtu naj bi izraelska vlada objavila deklaracijo, da bo Izrael sodeloval s silami OZN, katerih naloga je obnoviti mir na tem področju, na drugi strani pa naj bi Hammarskjöld vprašal egiptovsko vlado, ali je pripravljena po umiku izraelskih čet prekiniti vojno stanje z Izraelom.

• Iz Budimpešte poročajo, da je bil v sredo novi jugoslovanski veleposlanik v Budimpešti Jovo Kapišič pri predsedniku madžarske vlade Janosu Kadarju in se z njim dlje časa pogovarjal. To je bil hkrati tudi prvi obisk našega veleposlanika pri madžarskem predsedniku vlade.

• Kakor poročajo iz Washingtona je libanonski zunanjji minister Malik izjavil, da Libanon podpira ameriško politiko na Blížnjem Vzhodu.

• Iz Kaira poročajo, da bo bržkone že sredi februarja omogočen manjšim čezoceanskim ladjam promet skozi Sueški prekop. Glavna očiščevalna dela se bližajo koncu.

• Volitev v veliko ljudsko skupščino Romunije se je po uradnih podatkih udeležile 11.553.690 volivcev ali 99,15%. Za kandidate ljudsko-demokratične fronte je bilo od vseh oddanih glasov 98,8% proti njim pa je glasovalo 115.880 volivcev ali 1%.

Povprečno največ glasov je dobila fronta v okrožju Constance (99,51%), najmanj pa v madžarski avtonomni oblasti (97,94%).

Novi parlament bo štel 437 poslancev. Med temi je 189 delavcev neposredno iz proizvodnje, 113 pa intelektualcev. Vse druge narodnostne skupine bodo imelo 67 poslancev, izmed katerih bodo tudi trije Srbi. Zanimivo je, da bo v novem parlamentu tudi 71 žena in 6 duhovnikov.

• Iz Buenos Airesa poročajo, da so po vsej državi začeli stavkati prometni delavci, ki terjajo ponovno proučitev kolektivnih delovnih pogodb v državno upravo.

• Varšavo je v sredo obiskal sekretar Komunistične partije Belgije Ernest Brinel. Le-ta se bo mudil na Poljskem več dni in se bo razgovarjal z voditelji Združene delavske partije Poljske.

IZDAJA ČASOPISNO ZALOŽNIŠKO IN TISKARSKO PODJETJE »GORENJSKI TISK« / DIREKTOR SILVAK BEZNİK / UREJNA UREDNIŠKI ODBOR - ODGOVORNI UREDNIK MIRO ZAKRAJŠEK / TELEFON UREDNIŠTVA ST. 475, 307 - TELEFON UPRAVE ST. 475 / TEKOCI RACUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRAJNU 61-KB-1-2-135 / IZHAJA OB PONEDELJKIH IN PETKIH / LETNA NAROCNINA 600 DINARJEV, MESEČNA 50 DINARJEV

KAJ SODIMO O...

gradnji športnih naprav

V vseh občinah kranjskega kraja ni enakega zanimanja za šport in športno dejavnost v celoti. Tudi posamezni občinski ljudski odbori kažejo zanj sile različno razumevanje. — Toda kljub vsem težavam pa postaja vedno bolj očitno, da je telesnowzgornja dejavnost, zlasti za mladino, velike važnosti.

Težave so. Predvsem zaradi pomanjkanja ustreznih športnih igrišč in naprav. V nekaterih krajih so že dali pobude za njihovo zgraditev in pri ljudskih odborih dosegli razumevanje, ponekod pa, žal, naleteli na gluha ušesa.

Kaj menijo nekateri športni delavci in športniki o tem problemu?

Podpredsednik Gorenjske nogometne poduzeze: Kar zadeva gradnjo športnih objektov, menim da so trenutno najbolj potrebna nogometna igrišča prav v Kranju. Sicer bodo, kot kaže, že letos začeli z gradnjo športnih naprav za kopališčem. Posuditi moram, da ima ObLO v Kranju za športno dejavnost zelo veliko razumevanja...

Predsednik večjega športnega društva: Pri gradnji športnih objektov treba enkrat za vselej napraviti red. Denarno podporo, ki jo nudijo nekateri

ljudski odbori, treba usmeriti tako, da se sredstva čim bolj smotreno uporabijo. Ne smemo jih drobiti, marveč v enem letu uporabiti za en objekt, ga doigrati, drugo leto za drugega. Na tak način bo dosežen brez dvema večji učinek...

Sportnik - košarkar: Mislim, da izražam željo vseh športnikov, če povem, da si vsi želimo čim več dobre in praktične športne naprav... I. A.

Prostor za bodoči stadion v Kranju

LUDJE IN DOGODKI

POPRAVLJANJE MOSTU PREKO ATLANTIKA

Za Duncana Sandysa, novega britanskega obrambnega ministra pravijo, da je zelo odločen mož. Ce bi ga hoteli ocenjevali po prvih korakih, ki jih je storil na novem položaju, bi morda bili lahko kar naklonjeni temu mnenju. Eden najmlajših ministrov in Churchillov zet se je lotil svojega dela s prezidavo celotnega sistema britanske obrambe. Bistvo te rekonstrukcije naj bi bila večja učinkovitost angleških oboroženih sil in izdaten prihranek v državnem proračunu, s katerim bi zamenjali luknje druge.

Odkar je Edenova pustolovska politika na Blížnjem vzhodu zaprla sueški prekop in so s tem presahnilo tudi pipe s petrolejem, je Velika Britanija zaplavala vše hujši tok gospodarskih težav, s katerimi se bori že vso dobo po vojni. Proti rastoti ameriški, nemški in japonski konkurenči, pa se bo britanska industrija lahko postavila uspešno po robu le z modernizacijo in povečanjem konkurenčne sposobnosti. Otdot tudi navdušenje v gospodarskih krogih Anglie za avtomatizacijo in najnovejše

pridobitve sodobne tehnike. Seveda pa tako modernizacija terja velikanska sredstva. In te namerava dobiti nova angleška vlada iz prihrankov pri skrčenju oboroženih sil. Zato so vojaški strokovnjaki zavihali rokave in še enkrat pregledali položaj svoje vojske. Ugotovili so, da bi najlaže prihranili tako, da bi uvedbo najmodernejših orožij (atomskega in usmerjivalnih izstrelkov) lahko zamenjali veliko število že zastarelih enot, prav tako pa bi lahko skrčili oborožene sile v nekaterih kolonijah in strateških oporiščih, zlasti v Evropi.

Eden glavnih ciljev Sandysa poslanstva v ZDA je bil torej doseči pri ameriških zavezničkih privolitev v skrčenje britanskih okupacijskih sil v Zahodni Nemčiji. Toda Ameriški so bili gluhi na to uho. Temelj ameriške politike v Evropi je prav Atlantska zveza in prispevki posameznih članic k skupni vojaški obrambni moči. Sandys se je moral torej glede tega vrniti praznem rok, oziroma z zelo nedoločnimi oblubami: da bo morda kdaj pozneje le

dovoljeno zmanjšanje vojaških sil in da bodo ZDA preskrbeli britanski vojski usmerjevane izstrelke ter ji pomagale pri atomskih raziskavah.

Sandys pa je bil srečnejše roke v drugem vprašanju, ki pa je morda bilo »uradno« le postranski námen obiska. Novi britanski obrambni minister je bil namreč prva vodilna britanska osebnost (če odštejemo neuradni obisk vodje laburistične opozicije Gaitskella), ki je odpovedala prek »velike luže«, odkar se s sueško krizo razobiljali temelji tradicionalnega anglo-ameriškega prijateljstva. Zato je bila njegova naloga tudi popraviti porušeni most med obema državama in znova vzpostaviti poprejšnje zaveznštvo.

Ponovno bliženje obeh prekooceanskih zaveznikov je namreč ena glavnih točk programa nove, Macmillanove vlade. Zato so v Londonu s tesno približovali izid Sandysovega obiska. Ameriški so doslej kazali zelo nepristopno oblije nasproti vsem takim britanskim poskusom. Niti najmanj niso bili pri volji, da bi se sestali z britanskim pre-

mierom in so nemudoma zanikali vesti o ponovnem sestanku med tremi zahodnimi predsedniki vlad na Bermudskih otokih. Takšno hladno stališče do bivših zaveznikov je seveda deloma tudi razumljivo. Amerikanci so spremo izkoristili anglo-francosko napako na Blížnjem vzhodu, da so se vsidrili na njihovo do sedanje mesto. Z novo ameriško politiko, tako imenovano Eisenhowerovo doktrino si hočejo novo pridobljene postojanke še bolj utrditi. Zato bi vsako prehitro povezovanje z Anglijo, se pravi z nedavnim napadalcem zbulilo nezupanje med arabskimi deželami in že vnaprej onemogočilo kakršenkoli uspeh ameriških načrtov.

Sandysov obisk je upel v toliko, ker je vsaj malo omehčal trdotno ameriško zaveznika. Ameriški državniki so svojemu britanskemu gostu bržko več obljubili, kot pa se to trenutno upajo javno povedati. Vse to je dalо zato Sandysu dovolj podlage, da je o razgovorih optimistično izjavil, da so potekali v »krogu ene same družine«.

MARTIN TOMAZIC

kratko, vendar zanimivo

POTROŠNIKI SVETI SPIJO

V Kamniku potrošniških svetovni, če pa so bili izvoljeni, ne delajo. Občinski odbor SZDL bo razpravljal o tem, kako poživiti delo teh družbenih organov, ki bi lahko v marsičem koristno vplivali na izboljšanje trgovanja.

MLEČNA RESTAVRACIJA V TRŽIČU IMA VELIK OBISK

Mlečna restavracija v Tržiču ima vsak dan polno obiskovalcev. V kratkem bo začela prodajati tudi sladčice, gostje pa bodo lahko naročili tudi poceni enolončnice.

NI AVTOMOBIL, LAST AVTOMEHANIČKA

Franca Rozmana iz Kranja in avtobus S-1522, ki ga je vozel Franc Likar. Franc Rozman je peljal iz smeri Naklo-Ljubljana in ko bi se moral srečati z avtobusom, je nenadoma skočila pred osebni avtomobil neznanega ženske, ki je do takrat stala na pločniku. Franc Rozman je uporabil zavore in zavolil na sredino ceste, da ne bi povočil ženske, pri tem pa je zadel s prednjim levim blažnikom v prihajajoči avtobus. Skoda na vozilih znaša približno 45.000 dinarjev. Nesrečo je zakrivila neznanega ženska, ki je takoj počagnila.

TUDI NAPADALCA STA JO SKUPILA

V nedeljo, 3. t. m. ob 23. uri je skupina Bosancev, med njimi brat Ibro in Meko Hakič, zaposlena v Zelezarni Jesenice, napadla blizu Javornika Mihaela Dornika, tovarniškega delavca z Javornika, ki se je vrnil domov. Dobil je lažje telesne poškodbe, zaradi katerih so ga odpeljali v bolnišnico na Jesenicu. Pol ure kasneje sta se po isti cesti vračala domov Marijan Langus in Anton Kisovec. Napadalcu so se lotili tudi njiju Antonia Kisovca so poškodovali po glavi, napadeni Langus pa je tedaj uporabil lovsko orožje in v silobramu ranil v nogo enega izmed obeh bratov Hakičev, drugega pa je udaril s puščnim kopitom po glavi. Obadvaj so odpeljali v bolnišnico. Zadevo ima v rokah sodišče.

PO NESRECI JE POBEGNILA

Dne 3. februarja se je zgodila pred poslopjem KZ Kranj in prodajalno tovarne »Sava« na Koroški cesti v Kranju premetna nezgoda. Trčila sta osebni avtomobili, last avtomehanička

NOVO MESTNO TEHTNICO

Tržška mostna tehnika je doslužila. Stara je že 50 let, njeni zmogljivosti je komaj 4 tone, vsakodetna popravila pa ogromno stanejo. Občinski komunalni obrati so zaradi tega kupili novo mostno tehnico za 25 ton, ki jo bodo v kratkem montirali. Vprašanje je, kam? Dosedanj prostor za novo tehnico ni primeren, ker bi oviral promet, razen tega pa je tam predvsem trgovina.

J. V.

V TOVARNI »RUNO« NISO ZADOVOLJNI S KVALITETO

Tovarna usnja »Runo« Tržič je staro podjetje, v katerem je zaposlenih 14 delavcev. Delavski svet zadnje tedne ni zadovoljen s kvaliteto izdelkov. Grajal je kontrolno osebje podjetja, ki je dopustilo, da so šli na trg kvalitetno manjvredni izdelki. Pri raziskovanju vzrokov za te napake so ugotovili, da so prehitro prešli na nov tehnološki proces. Delavski svet je sklenil, da bodo nadaljevali produkcijo po starem preizkušenem načinu. V bodoče bo samo ta organ odločal o spremembni produkciji.

J. V.

DOLOČEN BO ZELENI PAS MESTA KRAJNA

Iz zdravstvenih in estetskih razlogov nastaja v industrijskem Kranju vedno večja potreba po zelenem zaščitenem pasu. Na predlog Sveta za kmetijstvo in gozdarstvo naj bi vključili vsej katastrske občine Kranj, Okroglo, Rupa, Stružev, Primoštno, Klanc, Huje, Črčice z vsemi zemljinimi zemljišči. Nadalje naj bi se v zeleni pas vključili tudi del katastrskih občin Družovka, Stražišče. Občinski ljudski odbor bo za parke in zaščitene gozdove uvedel čuvajsko službo.

J. V.

»GRABEN« V SKOFJI LOKI BO DOBIL NOVO LICE

Ob koncu preteklega tedna so v Škofji Loki pričeli podirati mesarijo na »Klancu«. S tem se je pričela druga faza urejevanja in odkrivanja starega mestnega obzidja. Spodnji del je v glavnem že obnovljen, letos pa bo urejen del do Mestnega trga. Poleg mesarije bodo odstranili še skladišče »Zelezničar« in znamenje, popravili pa bodo Daganičovo hišo, ki verjetno stoji na temeljih obzidja. Inženir arh. Bitenc, ki je napravil načrte za ureditev »Grabne«, je tudi že izdelal načrte za obnovo Martincove hiše, prav tako zgrajene na ob-

zidu. Verjetno bo prišla na vrsto prihodnje leto. Tako bo Loka dobila nekakšno »muzejsko magistralo« — od Muzeja do Zgornjega stolpa.

K. J.

»MODA« JESENICE SE JE PRIKLJUCILA »GOR. OBLAČILNICI«

Delavski svet Obrtne krojaške delavnice »Moda« na Jesenicah in delavski svet Gorenjske občine Kranj sta se domenila, da se »Moda« priključi Gorenjski občini, h kateri se je pred nedavnim pripojilo tudi »Krojaštvo« iz Tržiča. Občinski ljudski odbor Kranj je na zadnji seji potrdil to združitev.

AMD PODNART JE ZBOROVALO

Pred dnevi so se zbrali člani AMD Podnart na letni skupščini. Po dveh letih obstoja je vključenih v društvo že 145 članov, med katerimi jih je 70 uspešno opravilo vozniki izpit. Društvo je pripravilo vrsto tekmovanj. Tudi vnaprej ima v načrtu spremostne vožnje, gorske dirke in skupinske izlete. Posebno pozorn

DELITEV DOHODKA NAJ BO BOLJ ODVISNA OD TEGA, KOLIKO KDO USTVARJA

*Iz razprave o proračunskem sistemu na zasedanju
Ljudske skupščine LRS*

Na decembrskem zasedanju Ljudske skupščine FLRJ je podpredsednik Zveznega izvršnega sveta tov. Edvard Kardelj opozoril med drugim na odprtvo vprašanje načina finansiranja proračunov. Dejal je, da za ta in za druge podobne probleme (na primer za vprašanje plačnega skladja) še nismo našli rešitev, ki bi organsko zrasle iz strukture naše družbe in njenih ekonomskih odnosov, kar neugodno vpliva na nadaljnji razvoj komunalnega sistema in lokalne družbene ureditve. Hkrati je tov. Kardelj poudaril, da so glavni vzroki nekaterih težav, ki zavirajo razvoj delavskega upravljanja in komun, v naši ekonomski situaciji in v sedanjih ekonomskih odnosih, ki zožujejo materialno bazo samostojnega delovanja delavskih svetov in komun.

NESKLADNOSTI PRI DOLOČANJU PRORACUNSKIH RAZMERIJ MED POSAMEZNIMI OKRAJI

Vprašanje proračunskega sistema je na zasedanju Ljudske skupščine LRS, ki je bilo teden, odprt tudi ljudski poslanec in predsednik OLO Kranj tov. Miran Košmelj. Iz njegove razprave je bilo moč izluščiti to osnovno misel, da bi morala biti delitev narodnega dohodka v prihodnjem mnogo bolj kot doslej odvisna od tega, koliko in s kakšno storilnostjo ga kdo ustvarja. To velja za posameznike, za podjetja in za ljudske odbore. Tov. Košmelj je pri tem

dejal, da smo doslej postavljali v ospredje vprašanje nerazvitih republik, okrajev, občin in odnosa do njih. To je močno vplivalo tudi na instrumente gospodarskega sistema. Ker pa problema nismo reševali skladno, čutimo, da nam elementarni zakoni ekonomskega razvoja iz dneva v dan bolj in bolj zahtevajo vprašanje, kaj je z našimi gospodarsko razvitejšimi predeli. Tu gre v bistvu za celoten sistem, ki se začenja že pri osnovni delitvi narodnega dohodka, zlasti pa pri vprašanju stimulativnejše udeleške aktivnega prizvajalca pri ustvarjanju večje proizvodnje in njene vrednosti. Tov. Košmelj je sodil, da predstavlja dosedanje obravnavanje »aktivnih« in »pasivnih« predelov že coklo za splošni in gospodarski napredok. Kažejo se ostre neskladnosti pri določanju proračunskih razmerij med posameznimi okraji, ki jih bo treba začeti pogumneje upravljati, če hočemo, da bodo napredovali vsi, takoj »aktivni« kot »pasivni« predeli.

RAZVITEJSI OKRAJI SO NAJBOLJ PRIZADETI

Proračunska potrošnja je pravzaprav le del tega problema, je dejal tov. Košmelj. Ni slučaj, da so v kranjskem okraju začeli to vprašanje najprej proučevati in da so letos začeli o tem še širše razpravljati, kajti te neskladnosti so tu najbolj zaostrene. Okraj Kranj je to vprašanje brezuspečno načenjal že pred dvema letoma, prvi poskus za temeljitev analizo (ki je seveda še pomankljiva) pa je prispeval k pripravam za stvarno letošnjega družbenega plana. Tudi republiški organi so se lotili poizkušnega analiza, ki so prav tako pokazale očitne neskladnosti glede proračunske potrošnje posameznih okrajev in da so zlasti okraji Kranj, Maribor in Trbovlje (Ljubljano je tov. Košmelj delno izvzel zaradi posebnega položaja), v razmerju do drugih okrajev pri proračunski potrošnji najbolj prizadeti. Tov. Košmelj je usmeril svojo razpravo zlasti na te odnose, pri čemer je poudaril, da ne želi vzbuditi vtiška, da imajo drugi, zlasti manj razviti okraji, absolutno preč. Smatral pa je za umestno, da se pošte kar najbolj pravično in sorazmerno porazdelitev obstoječih sredstev. Pri tem je poduterjil svoje mnenje, da imajo tako imenovani razvitejši okraji prav zaradi te svoje razvilitosti tudi mnogo večje upravičene potrebe.

IZHAJATI IZ ODNOsov, KI NASTAJAJO V PROIZVODNJI

Ljudski poslanec tov. Miran Košmelj je nato dejal, da je osnovna slabost proračunskega sistema ta, da v proračunski potrošnji ne izhajamo iz odnosov, ki nastajajo v proizvodnji in pri ustvarjanju dobrin, marveč da določamo proračunske kvote iz leta v leto od vrha navzdol, od federacije do občin, v absolutnih zneskih, in še-

le na tej osnovi mehanično določamo razmerja. V kolikor pa je bilo doslej govora o sedanjem sistemu, so se najmočneje kazale težnje po sistemu tako imenovanem »glavarine«, ki pa se je že v prejšnjih letih pokazala kot najbolj nestimulativna oblika gospodarjenja. Na ta način smo z dosedanjim sistemom praktično dušili pobude posameznika, delovnega kolektiva in družbene skupnosti, kar je proti naši volji pripeljalo do rezultata: več ko ustvarjaš in bolj ko si prizadevaš, manj imas. Iz tega izhodišča za proračunske kvote vsakega leta so realizacije iz prejšnjih let. Tako vlečemo za seboj stare grehe in napake iz leta v leto.

Nadaljnja slabost je v tem — je nadaljeval tov. Košmelj — da sploh nismo razjasnili, kaj naj spada v proračun federacije, republike, okraja oz. občine. Vsak izmed teh ima sicer nekaj in vsi vse, ne pa vsak sivoje. Jasne slike, kdo za kaj odgovara, pa nč.

Nerazčiščena so tudi stališča glede števila uslužencev v organizirani državne uprave. Tovariš Košmelj je dejal, da se ne more strinjati s trditvami nekaterih časopisov in radia, češ da

Predsednik
Okrajnega ljudskega odbora
Kranj
Miran Košmelj

povečujejo državni sparati okraji in občine. V bistvu se je ta sparati povečal predvsem na zahtevo republiških resornih organov. Tov. Košmelj je sodil, da je sistematsiranje delovnih mest že samo ob sebi administrativno odreja dohodek in izdatke proračuna, kar gre občajno na škodo razvitejših predelov. Poudaril pa je, da je treba proračunski sistem seveda spremeni v celoti, ne samo v eni rubriki.

Brez elektriKE ne gre

Na Duplici pri Kamniku građijo novo naselje s 14 hišami, zraslo pa jih bo tam okoli verjetno še nekaj. Vsi graditelji se potegujejo za električno napajljavo, toda omrežje je že tako obremenjeno, da je nemogoče misliti na nove povezljivke. Treba bi bilo zgraditi nov transformator, sicer bodo v teh hišah svetile petrolejke, medtem ko se bodo nad njimi kržali električni vodi. Vprašanje pa je, če bo občina že letos zmogla investicije za to gradnjo. Z.

TRŽIŠKA PREDILNICA IN LIP BOSTA ADAPTIRALA STANOVANJA

Občinski ljudski odbor Tržič je tržiški predilnici izročil opuščeno skladšče »Balos« z námem, da v njem adaptira sedem stanovanj in nekaj samskih sob.

Pomanjkljivost v proračunskem sistemu predstavljajo tudi tako imenovani fakultativni dohodki, o katerih je gorova zlasti letos. Pogosto poudarjamo graditev in krepitev komunalnega sistema, hkrati pa smo lansko leto v celoti, letos pa nekaj, manj upoštevali te fakultativne dohodek okrajev in občin pri bliscu njihovih sredstev. Dejansko pa bi morali biti fakultativni dohodki dodatni dohodki okrajev, predvsem pa občin, za krepitev njihove materialne osnove, ne pa da jih jemljemo v bilancu njihovih celokupnih proračunskih sredstev.

Ljudski poslanec tov. Miran Košmelj je nato s konkretnimi podatki, številkami in primerjavnimi opozoril na ostre neskladnosti v meritih za določanje proračunskih razmerij med posameznimi okraji ter pri tem poudaril, da bo treba ta zapleteni problem temeljitevje preučevati, da bi lahko že letos prideli do zaključkov, ki naj v prihodnjem letu omogočijo objektivnejša merila tudi na področju proračunske potrošnje.

O tem problemu je na skupščinskem zasedanju razpravljalo še več diskutantov. Član Izvršnega sveta LRS tov. Matija Maležič je dejal, da je naša skupna naloga, da pridemo v čim krajšem času do novega proračunskega sistema, kajti sedanjé ne ustreza, ker ne upošteva ekonomske zmogljivosti posameznih teritorialnih enot, ker skratka administrativno odreja dohodek in izdatke proračuna, kar gre občajno na škodo razvitejših predelov. Poudaril pa je, da je treba proračunski sistem seveda spremeni v celoti, ne samo v eni rubriki.

Tudi predsednik Izvršnega sveta LRS tov. Boris Kraigher je v svoji razpravi o osnovnih problemih naše gospodarske politike dejal, da se Izvršni svet strinja s kritiko proračunske politike, vendar tega problema ni moč reševati ločeno od celotne gospodarske politike. Dejal je, da letos nismo še mogli preiti na nov način odrejanja proračunskih sredstev, ker ta problematika nití v republiškem merilu še ni dovolj proučena in še ni ustrezni predlogov za izpopolnitve proračunskega sistema. Vendar pa je tov. Boris Kraigher sodil, da tudi v prihodnje pri tem ne bomo mogli kar češ noč preiti na dosledno upoštevanje načela, naj tišč, ki več ustvarja, dobi tudi večja proračunska sredstva; to bi nemreč povzročilo težave v začetajških okrajih, ki bi jim nenesljoma bistveno zmanjšali proračune. Upoštevati bo torej pri tem treba še nekaterje druge pokazatelje ter poskusi ustrezno kompromisno rešitev.

NOV MOST CEZ SAVO

Vsa povojna leta je prebivalstvo Kupljenika in Bohinjske Bele vznemirjal zrahilan in majav most čez Bohinjko. Zadnje leto je bil že tako slab, da so morali zapreti promet čez most. O gradnji novega mostu so se odšte menili na vseh sestankih in zborovanjih. Preteklo jesen se je Občinski ljudski odbor Bled končno odločil za to. Delo je prevzelo Gradbeno podjetje Bled in ga dokončalo v kratkem času. Pred nekaj dnevi so novi most izročili prometu. J. B.

Glas Gorenjske

RIBIŠKA REVIRJA KOKRA IN SAVA STA SE ZDRUŽILA V ENO RIBIŠKO DRUŽINO

Pred kratkim je bil v Kranju ustanovni občen zbor članstva ribiškega revirja Kokra in Sava z namenom, da ustanovi eno ribiško družino. Po združitvi se je ribiška družina gospodarsko okreplila, razen tega pa je dobila najboljši vodni lovni revir na Gorenjskem, saj njen lovnič sega do Zbiljskega jezera po Savi do Jezu pri Elektarni v Kranju, vso Kokro, zgornji in spodnji del Belce ter Rupenščico z vsemi pritoki. Ribolov v teh vodah je zelo bogat in zanimiv, saj je v Savi in Zbiljskem jezeru mnogo sušev, kakor tudi drugih salmonidov, medtem ko ima Kokra izredno lepo lovnič lipanov do Preddvora, do Jezerskega pa potočno in kamnitno postre ter potočno zatolščico. Rupenščica pa je očitno za lipane in ameriške postre, mnogo pa je v njej tudi belice.

Ribiči so sklenili, da bodo v potokih, kjer živijo pretežno belice, le-te polovili z električno mrežo in namesto belic vložili žlahtne ribe — salmonide ter lipane. Iz gospodarskega stališča bo zelo koristno tudi to, da bodo z električno mrežo odlovili samice, ščuke — ikrnice ter iste vložili v umetno ribogojnico. Na ta način bodo hitreje in ceneje zapolidli ribi zarod. V bajerju v Bobovku so zelo dobrimi pogoji za ščuke, ker je tu dosti ustrezen hrane — rib belic. V tem bajerju je bil do nedavnega lov prost, ker le-ta ni bil vključen v ribiški revir. Pred nedavnim pa je Okrajni ljudski odbor Kranj dodelil bajer v upravo ribiškemu društву.

Ribogojnica Gorenjskega ribiškega društva je velikega pomena za naše ribištvo, saj od nje dobivajo ribiške družine toliko ribjega zaroda, da zadošča vsej Gorenjski in ga celo prodajajo drugim družinam po Sloveniji.

RADO CARMAN

TEZAVE ZARADI TERENSKIH DODATKOV

Kamniška podjetja pregledujejo in popravljajo zdaj svoje tarifne pravilnike. Delavski svet opravlja svoje delo temeljito. Toda v kraju, kjer je precej industrijskih podjetij raznih strok, kljub vsklajenemu delu ne morejo zagotoviti enakega negrajevanja na istih delovnih mestih. Najtežje je to v podjetjih lesne industrije, ki se čutijo močno zapostavljena.

V prav čudnem položaju so v tem pogledu gozdni delavci lesnega industrijskega podjetja »Silva« v Kamniški Bistrici. V gospodarskih podjetjih te vrste smejo prejemati delavci poseben terenski dodatek. Toda ta pripada le tistim gozdnim delavcem, ki ostanejo preko noči v gozdu. Podjetje nima sredstev, da bi zgradilo za te delavce odgovarjajoča bivališča v gozdu. Znaten del delavcev se mora zato vsak dan po silu razmer voziti na oddaljene domove. Ti delavci niso upravljeni do terenskega dodatka, čeprav je očvidno, da je zamje vožnja na delovno mesto mimo izgube časa tudi večji napor kot pa prenočevanje v gozdu, četudi v neugodnih pogojih. Tako med istimi delavci na enakih delovnih mestih nastajajo nerazumljive razlike. (Op. ur.: Vprašanje terenskih dodatkov, ki je sile zapleteno, bi morata podjetja reševati samo v okviru svojih možnosti.) Tezave pa so se zdaj še bolj zapletile. Ta mesec je namreč podjetje v Kamniški Bistrici postalno pozkušni objekt gozdarske fakultete ljublj. univerze in tako ustanova s samostojnim finansiranjem. Vsi gozdni delavci, ki pripadajo novi ustanovi, so zdaj za razliko od delavcev v podjetju izgubili pravico do terenskega dodatka, tudi tisti, ki prebijejo noč v gozdu. Delavci so mnenja, da bi moralo obvezati načelo: za isto delo enako plačilo.

VODOVOD Tržič—Kovor—Ziganja vas—Duplje—Naklo BODO GRADILI

O gradnji tega vodovoda razpravljajo v prizetih vseh in naseljih že dolgo časa. Zdaj se naročili načrti. Občinski ljudski odbor Kranj bo plačal za izdelavo projektov 76% stroškov, ObLO Tržič pa 24%. V Tržiču so že imenovali člane iniciativnega odbora vodne skupnosti, ki jo bodo ustanovili skupno z ObLO Kranj. J. V.

GOSTIŠČA V TRŽIČU IMAJO IZGUBO

Lani so malone vsa gostinska podjetja in gostišča v tržiški občini imela poslovno izgubo, ki je bila deloma upravičena, v pretežni meri pa ne. Tri gostišča družbenega sektorja, ki so bila v privatnih hišah, bodo prešla za likvidacijo. Prav tam bodo odprli zasebna gostišča. ObLO Tržič je sklenil, da bo takoj ukinil vsako gostišče, ki bo v bodoče izkazovalo izgubo. Seveda pa bo odmerjal primerne davčne pavšale, da bodo gostišča zmogla plačevanje. J. V.

V SKOFJI LOKI SO DOKONČALI NOV STANOVANJSKI BLOK

Občinski ljudski odbor v Škofji Loki si že vsa leta po osvoboditvi prizadeva omiliti stanovanjsko stisko. Pomanjkanje stanovanj zlasti prebivalci mesta. Izmed šestih stanovanjskih blokov, ki jih je pričela graditi občina za Domov Zvezde borcev, so štiri dokončali že pred letom, v torem pa je bil dograjen še peti štiristanovanjski blok. V katerega so se stranke vsele že naslednji dan.

C.

gorenjski obveščevalec

gorenjske
bodice

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA

SLUŽBA

Zdravstveni dom Kranj, Poljska pot 8, telefon 218, naročila za prevoz bolnikov telefon 04.

MALI OGLASI

MALI OGLASI —

Iščem starejšo žensko, ki bi v dopoldanskih urah pazila na dva otroka. Vsa ostala dela oddejavo. Naslov v upravi lista.

Fant iz Poljanske doline isče službo in stanovanje v Kranju ali na Gorenjskem. Nastop takoj. Naslov v upravi lista.

Nujno rabim mizarskega vajenca. Pancer Viktor, Orehek pri Kranju.

Sprejmemo v uk trgovsko vajeno »Specerija«, Titov trg 16, Kranj.

Prodam čevljarski šivalni stroj — cilinder in nov gumi voz. Sodnik Franc, Kranj, Komenda.

Prodam nov gumi voz 3 t ali zamenjam za 2 t. Trebar Anton, Brtof 78, Kranj.

Prodam parcelo 700 m² v Naklem 5 minut od postaje. Po izve se v Stražišču Št. 10.

Prodam čebelnjak za 15 AZ pa je z dvojnimi stenami in pokrit z opeko. — J. A. Bistrica 65, Tržič.

TOVARNA
GUMIJEVIH IZDELKOV

»SAVA« KRANJ

Razpisuje delovno mesto »elektrotehnika« s popolno srednjetechniško šolo, po možnosti z do 2-letno prakso. — Nastop službe takoj. Plača po tarifnem pravilniku. Samska soba zagotovljena.

Izboljeno usnjeno rokavico v soboto pred kmo »Storžic« vrtni Kos Juki, Kranj, Sknlovec.

Prodam stavno parcele na Primskovem. Naslov v upravi lista.

Prodam novo harmoniko, nadavno, znamke »Fleis«. Pozvane: »Pekarna« Senčur.

Prodam alk zamenjam za les nov predvojni štedilnik — levi, rje prost. Košnik Peter, Primskovo 153.

Singer šivalni stroj, oddelen, prodam. Naslov v oglašenem oddelku.

Prodam po ugodni ceni 2 stavne parcele po 1000 metrov v Cirkeljih ob glavnem cesti. Voda in elektrika na parcele. Naslov v upravi lista.

Prodam mlatilnico in plug — obratnik Poljšica 4.

Prodam šivalni stroj »Pfaff«. Naslov v upravi lista.

Prodam 150 kom. keramičnih originalnih českih ploščic in sobno peč emajlirano »Lutz«. — Naslov v upravi lista.

Prodam 4 kub. metre smrekovih suhih desk raznih dimenzij. Naslov v upravi lista.

Sprejmemo več ključavninsko pomočnikov za stavbna ključavninska dela in enega želesotrugarja. Biti morajo vojačne prosti. Obrotni državni mojster Hribar Jakob, ključavninstvo in vodovod, Jesenice.

Naprejamo očitidec nesreče dne 1. IX. 1956 pri Savskem mostu v Kranju, naj javijo naslov: Udoovič Draga, Rupa 5.

Stavna parcela 1400 kvadratnih metrov naprodaj v Snakovem pod Zupanovo gostilno. Poizvedbe pri Zaplotniku, Sebenje 2, Krize.

Prodam dobro ohranjen globok otroški voziček — avto model. — Avguštin, »Oljarica«, Brtof, Kranj.

Prodam krojaški šivalni stroj »Singer«. Siva naprej in nazaj. Naslov v upravi lista.

Cenjene stranke obveščam, da sem se preselil v lokal prejšnjega zlatorca Korenta v dr. Fajdovi hiši nasproti cerkve. — Se priporočam. Zlator Ivan Levičnik.

OBJAVE

Mestna knavica Kranj razprodaja sledeče nadomestne dele tovornega avtomobila »Renault«: kompletni motor z menjalnikom (generalna reparatura) diferencial in zadnje vzmetti, prednja os s krmilnim dro-

govjem, volanom, prednje vzmetti in šasijo in še več delov istega vozila. Vsi ti deli so v zelo dobrem stanju in po ugodni ceni. Vse informacije se dobe v Mestni knavici Kranj, vsak dan od 7. do 14. ure.

Ali že veste, da bo v soboto 19. februarja ob 20. uri prvi športni ples, ki ga prireja SD »Triglav« iz Kranja. Sportniki in ljubitelji športa bodo dobili za modro bell ples vabila pri svojih klubih. Rezervacija bo v pisarni bivšega Putnika v Kranju. Ples bo v televodnici o-snovne šole. Igral bo tržški veseli kvintet, pripravljen je pesni program, ples »športnih rezkvizitov« in žrebjanje vstopnic z lepimi nagradami.

Kmetijska zadruga Brnik proda: inventar trgovine, izruvač za krompir in sejalnico »Mo-line«.

Kmetijska zadruga Podljubelj ugodno proda 3 kom. dvodelnih oken velikosti 3,60 × 1,30 m.

Kmetijska zadruga Visoko bo razprodaja dne 17. II. 1957 slednje stroje: 1 troslep umetnih gnjoli, 3 elektromotorje in 1 prikolica »TAM« neoprečna, po ugodnih cenah.

Razprodaja bo v prostorih Zadržnega doma Visoko od 8.—9. ure D. o. te ure imajo prednost podjetja, potem pa tudi privatniki

KINO

KINO »STORŽIC« KRANJ

8. februarja, franc. barv. film »OBSEDNA« ob 16., 18. in 20. uri.

9. februarja, franc. barv. film »OBSEDNA« ob 16., 18. in 20. uri. — Ob 22. uri premiera ital. barvnega filma »ODISEJ«.

10. februarja ob 9.30 in 14. uri, ameriški barvni film »IZOGIBAJ SE DIABLA«, ob 16., 18. in 20. uri franc. barvni film »OBSEDNA« — zadnjikrat.

KINO »TRIGLAV« PRIMSKOVO

9. in 10. februarja, ameriški barvni film »IZOGIBAJ SE DIABLA«. V soboto ob 18. in 20. uri. V nedeljo ob 17. in 19. uri.

KINO »SVOBODA« STRAŽISCE

9. februarja, premiera ameriškega filma »PLAMEN OPOLDNE« ob 18. in 20. uri.

10. februarja, amer. barvni film »SUPOR NA KEJNU« ob 15., 17.15 in 19.30 uri.

KINO »RADIO« JESENICE

8. februarja, ameriški barvni film »POSLEDNJI IZ PLEMENA KOMANCEV«, ob 18. in 20. uri.

9. in 10. februarja, ameriški barvni film »ONA JE VEDELA, KAJ HOČE«. V soboto ob 18. in 20. uri — dopoldan ob 10. uri matineja mladinskega filma.

KINO »PLAVZ« JESENICE

8. februarja, mehiški film »TRIJE PUSTOLOVCI«, ob 18. in 20. uri.

9. in 10. februarja, ameriški barvni film »POSLEDNJI IZ PLEMENA KOMANCEV«. V soboto ob 18. in 20. uri. V nedeljo ob 18., 19. in 20. uri — dopoldan ob 10.30 uri matineja mladinskega filma.

KINO »ZIROVNICA«

9. in 10. februarja, ameriški film »TRI KORAKE DO VESAL«. V soboto ob 19.30 uri in v nedeljo ob 16. in 19.30 uri.

KINO DOVJE MOJSTRANA

9. in 10. februarja, mehiški film »TRIJE PUSTOLOVCI«. V soboto ob 20. uri ter v nedeljo ob 17. in 19. uri.

ZELEZNINA

TRG PODJETJE KRANJ sprejme

1 verziranega poslovodja kovinske stroke

2 trgovska pomočnika in

1 vajence za učenje

Plača po tarifnem pravilniku, nastop službe takoj ali po dogovoru.

KINO RADOVLJICA

8. februarja, nemški barvni film »ZGODBA O MALEM MUCKU« ob 20. uri.

9. februarja, nemški barv. film »ZGODBA O MALEM MUCKU« ob 17.30 uri in ameriški vojni zabavni film »BOJESCE« ob 20. uri.

10. februarja, nem. barv. film »ZGODBA O MALEM MUCKU« ob 14. in 16. uri in ameriški vojni zabavni film »BOJESCE« ob 18. in 20. uri.

KINO LJUBNO

9. in 10. februarja, franc. ital. film »TERESA RAKEN«. V soboto ob 19.30 uri. V nedeljo ob 16. in 18. uri.

KINO »SORA« SK. LOKA

Od 8. do 10. februarja ameriški č. b. film »TITANIK«.

KINO »KRVAVC« CERKLJE

9. in 10. februarja, ameriški film »VENECIJANSKI LOPOV«. V soboto ob 19.30 uri. V nedeljo ob 16. in 19. uri.

GLEDALIŠČE

PRESENOVO GLEDALIŠČE KRAJN

Petak 8. februarja gostovanje Mestnega gledališča iz Ljubljane. Maksim Gorki — »MALOMEŠCANI« ob 16. uri za tovarno »Iskra« ter ob 20. uri izven.

Sobota 9. februarja — gostovanje mestnega gledališča iz Ljubljane. Barillette — Gredy: »PERO« ob 16. uri za tovarno »Iskra« ter ob 20. uri izven.

Nedelja 10. februarja ob 16. uri popoldan — izven in za posežje Aristophanes »LISISTRATA«.

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE

9. in 10. februarja G. E. Lessing: »EMILIA GALOTTI«. V soboto ob 19.30 uri ter v nedeljo ob 14.30 uri. Zvezne z vlaki ugodne.

KUD »Janko Krmelj« iz Rateč pri Skofji Loki priredi v nedeljo 10. februarja ob 16. in 20. uri v Domu kulture v Skofji Loki na Spodnjem trgu spevirogo »PRI BELEM KONJICKU«.

Prebivalstvo vabimo k obilni udeležbi.

TRŽNI PREGLED

V KRAJNU

Zadnje čase oskrbujejo okolični kranjski živilski trg z vsemi začelenimi živili. Tudi obisk je zelo dobro. Cene se niso dosti spremenile. Zelo veliko je jajc po 18 in 17 dinarjev komad. Cena jabolka je še vedno 40 dinarjev kg. Kilogram korenja stane prav tako 40 din., čebula 100, krompir 15, kislo zelje 50 dinarjev, merca repe 25 din., merica radič 25 din., medtem ko edvajje že nekaj časa ni več naprodaj. Vsačokrat je na stojnicah veliko doma izdelanih copat po 350 oziroma 300 dinarjev par. Tudi semenje je vseskozi dovoljno.

V SKOFJI LOKI

Skofjeloški živilski trg je bil v sredo, 6. t. m. kar dobro začeten. Cene se niso kdo vej kaj spremenile. Jajca so bila še po 19 do 21 dinarjev, torej dinar oziroma dva dražet kot v Kranju, jabolka pa 35 do 50 dinarjev kg. Ostale cene: zelje v glavah 20 din kg, kislo zelje 50 din kg, repa cela 5 din kom., kisla repa 20 din merica, cvetasta 130 dinarjev kg, radč 25 din me.

Popravek

K članiku »Kako gospodari Metka« v Žireh, smo prejeli naslednjo pripombo prizadetega podjetja:

Res je, da so skoraj vsa osnovna sredstva last privatnih krov, ni pa resnica, da jih oni nočejo prodati, temveč je podjetje iskalo kredita, da bi omenjene stroje kupilo. Na dan 31. 12. 1956 je podjetje razpolagalo s sredstvi v znesku 41.000 din., kar ni dovolj za kupovanje strojev. Res je, da podjetje plačuje najemnino. V letu 1956 je plačalo za prostore in za vse stroje 288.000 dinarjev, kar znesne skupaj 24.000 din. mesečno. V Vašem člunu je vpisano, da se plačuje mesečno din. 200.000.

Umrli so: Janez Meglič, posestnik Čadovlje 3.

V KRAJNU

Rodile so: Cecilia Svegelj, tov. delavka, Lom, Storžič 35 — dečka; Ljubica Rakovec, gospodinja, Kranj, Planina 1 — de-

cu pridige mi je pa še ona zbrusila, češ da bi me bilo zares treba izgnati z Gorenjsko, ker sem čisto navadna zabloda. (Jaz pa vsem, da me ne bodo izgnati. Ja, madonca — kdo bo pa potrej služil ljudem za vzorec, kakšni ne smejo biti. Končno pa priznam, da sem zabloda (imam pa tudi svetle trenutke). Uboga Marjana! Veste — precej žensk sem imel, vse so se dobro poročile, le Marjana ne, ki je mene vzel...).

○ Pri »Kroni« pa ni doslej falio, pa bi si bil zlorabil. Nudimo kostolomec (Knake-bein).

○ Tokrat sem jo mahnil tudi v kino »Sora«. Film še ni bil tako slab, le to me je motilo, da je ves čas nekaj sklepatalo. Končno sem pogruntal, da meni šklepeče zobje (proteza). Kaj me bl, ko je bilo v dvorani mraz kot v Sibiriji. Ce bi Sora speljala skozi dvorano, bi imel imenito drsalšče. Predlog je vreden premisleka!

○ V tem kinu predvajajo filme po doslej nepoznanim sistemu: linascop. Novost teme sistema je v tem, da slike poleg običajnega projektorja skozi sklopi, ostale projekcijske žarka skozi ostale projekcijske line še drugi žarki. V projekcijski kabini so namreč neprestano prizgalni in ugašali luč.

○ Ko sem pa hotel v loški knjigarni kupiti papir, da bi si vse to zabeležil, so me pa tako čudno pogledali, kakor da bi zahteval najmanj

Nekaj misli ob 108. obletnici Prešernove smrti

Morda se bo komu zdelelo, da bi moral začeti drugače, recimo — »Prešeren se je rodil...« ali »Na današnjem dan je umrl...« in podobno. Tako sestavke, ki se tako začne in potem govorijo o Prešernovem življenju itd., smo ob obletnicah Prešernove smrti že mnogokrat bili. Nam ne gre za to, marveč, da se ob Prešernovem dnevu raje zamislimo nad nekaterimi vprašanji o našem osebnem odnosu do Prešernove pesmi.

Prešernoslovci so že zelo natančno raziskali Prešernovo življenje, slike, ki so oblikovala njegovo delo, pogoje, iz katerih je rastla njegova poezija, kaj pomeni Prešernovo delo za slovensko literaturo in kam bi ga uvrstili v evropsko; natančno so določili, kaj pomeni za oblikovanje slovenske nacionalne zavesti in končno — kako velika je Prešernova pesem. Da, vse to je ugotovljeno, jasno je in nesporno. Toda, danes — v letu 1957 — so pomisla vredna naslednja vprašanja: Ali je v nas — v vseh, oziroma v večini Slovencev — ukoreninjena zavest — globoko osebno prepiranje o veliki Prešernovi umetnosti? Mogoče pa pritrjujemo v to le zaradi videza, ker bi sicer vzbujali dojem, da smo nekulturni? Sмо se potrudili dovolj, da bi sami dojeli bistvo Prešernove umetnosti, da bi z lepoto poezije organsko zaživeli, se obogatili in oplemenili in si s tem dejansko pridobili uverjenost o njeni moči in ceni? Morsko od nas bi moral odkrito priznati, da mu je vse to monograt le vrnjenje od zunaj, samo nekaj, kar je povirno sprejeti in izobeseno kot dekoracija. Nekaj, kar naj bi ustvarjalo našo zunajno podobo, ki naj bi bila kulturna, seveda pa se za takso »kulturnostjo« skriva največja plitkost in praznina. Priznati moramo, da velikokrat svojo

osebno nepreprečljivo in nedozivljeno skrijemo za bleščico besedo, ki tista intimnejša vez — med umetnikom čustvom in našim čustvovanjem, med njegovo mislio in našim mišljenjem. S tem pa bomo prišli do spoznanja, kako veliko vrednost ima Prešernova pesem za naše duhovno življenje. Sonetni venec, Gazele, Soneti nesreče, Krst pri Savici — njihovo vsebinsko bi morali podoživljati z vso silo svoje osebnosti. Prešernova beseda naj bi z vsebinou in melodiou postala del naš samih, naj bi nam bila najtržišča temelj našega notranjega bogastva.

Nacionalni geniji, kakršen je tudi Prešeren, so znali zajeti v svoje umovne nacionalno in človeško bit in pokazati v podobah lepot na tiste skrite vzmeti, ki gibljejo človekovo bistvo. In Prešeren nam ne sme samo reprezentirati našo nacionalno ustvarjalnost, ampak mora njegova pesem izjavljati iz nas in v nas samih. A kako žalostno je, da med našim še danes lahko slišiš najrazličnejše opazke o Prešernovih človeških slabostih — zlasti nagnjenju k grijati. Človek ne ve, ali bi označil takšne ljudi za duhovne primitivce ali za sploh neprozvedljene.

Ko razmišljamo o tem, kaj bi nam morala biti Prešernova pesem, je prav, da se dotaknemo tudi naše šole. Prav šola je tista, ki je najbolj poškodovana v človeku vzbujati smisel za duhovne vrednote in še posebej za umetnost. Mlada razvijajoča se duševnost bi morala zaslutiti, kolikšna bogastva hrani v sebi prav Prešernova pesem in iz te slutnje naj bi se neprestanom porajale zahitevnejše želje — vedno globlje spoznavati in močnejše občutiščeno lepoto. Toda včasih se zgodi, da mlad človek v šoli zve le vse, kar je obrobno, vse kar je okoli Prešernove poezije, bistvo pa mu ostane zaklenjeno s tisočenimi ključavnicami. Prešernovi soneti, gazele, glosa itd. inu zaradi površne in suhoperne idejne, čustvene in oblikovne analize ostanejo zgolj sheme brez življenja, ki ubijejo v mladem človeku prebujoče se hrepnenje po lepoti.

Teh nekaj besed naj nam bo izpodbuda, da se vsak zase zamisli v to — kažeš je naš notranj odnos do Prešernove pesmi. 8. februar naj nam bo dan, ko ob javnem obračunavanju naših uspehov in neuspehov v kulturi nedostopnejša. Izvod iz tega je samo eden: ponovno in ponovno moramo — ali je naš odnos do Prešerna iskren in neposredno uživati Prešernovo pesem ali pa zgolj fraza.

in ob tem se nam bo odprla pot — in ob tem se nam bo odprla pot —

in ob tem se nam bo odprla pot — in ob tem se nam bo odprla pot —

in ob tem se nam bo odprla pot — in ob tem se nam bo odprla pot —

in ob tem se nam bo odprla pot — in ob tem se nam bo odprla pot —

FILMI, KI JIH GLEDAMO

V SRCU MLADI

Ameriški barvni film »V srcu mladi« režiserja Ted Mc Coda je kar prijetna poživitev filmskega repertoarja naših kinematografov. Sicer ne moremo govoriti o kakšni posebni filmski umetnosti, vendar pa je zgodba po dramaturški plati dovolj spretno zasnovana in filmska izrazna sredstva v tolikšni meri izrabljena, da smo govoriti o uspehu filmu. Morda razplet zgodbe s happy endom ne bo ustrezal vsem okusom gledalcev, ki bi po trajnem vrhu zgodbe raje gledali drugačen konec. Pač stvar okusa. Nič ne de. Za morebitne spodrljajo se zgodba oddolži »razočaranemu« gledalcu v vrsto glasbenih vložkov, lepin petjem in dobro igro šarmantne pevke Doris Day, ki je našla v simpatičnem Franku Sinatru močnega soigralca.

UPOR NA LADJI »CAINE«

Nič budnega ni, če je filmske producente vznemiril mojstrsko napisani roman Hermana Wouka »Upor na ladji Caine«, saj predstavlja dobra literarna podlaga prvi korak k uspešemu filmu.

Kdor pozna to dokaj obširno literarno delo, bo nehotno povdomil v scenarista (Američanom je pieteta do literarnih umetnin tuja). Pisanje scenarija po tej literarni predlogi pa ne zahteva le dobršne mere dra-

maturške spretnosti, temveč tudi silno tanek posluh in kritično presojo pri izbiri fragmentov, ki naj tvorijo filmsko zgodbo. To se je scenaristu tudi v dobrši meri posrečilo.

Filmska zgodba pripoveduje o ljudeh — pripadnikih ameriške vojne mornarice, ki jih je druga svetovna vojna utesnila na majhnam življenjskem prostoru — na minolovem Caine. S prihodom novega poveljnika na ladjo začne vrsta konfliktov, ki naposluti sprožijo upor...

Največ zaslug za uspeh filma ima nedvomno interpret glavne vloge Humphrey Bogart, ki ga poznamo kot nosilca glavnih vlog v filmih »Afriška kraljica«, »Key Largo«, »Zaklad Sierra Madre« in v zadnjem času »Bosonoga grofica«. Bogart je karakterni igralec in posebno lepe so njegove kreacije, kjer upodablia eksentrične like, ki znajo svoje kompleksne spremte skrivati za svojim odlčnim nastopom. Tudi v tem filmu je mojstrsko oblikoval lik kapitana, ki mu očitajo shizofrenijo, razpad duševne osebnosti in paranojo — duševno bolezni, pri kateri si bolnik domišlja, da je velika osebnost in da ga vse preganja. Bogartu uspešno sekundirajo igralci Jose Ferrer in Van Johnson. Film se odlikuje tudi po dobri režiji Edwarda Dmytryka.

Ob koncu še to: filma ne kaže zamuditi!

Marjan Feller

PIANIST IZ ZAGREBA,
BO KONCERTIRAL
V KRAJNU

Marjan Feller je docent Glasbeno akademije v Zagrebu, ki je pred vojno tudi končal svoj glasbeni študij v razredu znanega pedagoga Svetislava Stančića in se kasneje izpopolnjeval tudi na pariškem konservatoriju. Za prve kritike o njegovih koncertih iz leta 1928 podurjava Fellerjev občutek za glasbeno gradacijo in arhitektoniko izvajanjih del ter svežino in potrebo interpretacije. Kot zrel glasbenik s širokim obzorjem je Feller koncertiral s posebnimi uspehi v Zagrebu, Beogradu, Splitu, Osijeku in drugih jugoslovenskih mestih ter v tujini. Okupacija je prekinila plodno koncertiranje, vendar se je Fellerjevo ime takoj po osvoboditvi spet pojavilo na sporednih jugoslovenskih koncertov.

Marjan Feller se bo predstavil koncertnim obiskovalcem v Kranju na solističnem koncertu v ponedeljek, 11. februarja v malih dvoranskih Središčnih domov. Spored obsega naslednja dela: Bachovo Sakono v predstavi F. Busoni, Beethovenovo Sonato quasi una fantasia (op. 27/1), več Chopinovih del (Impromptu, Nocturno, Mazurke, Etude), v drugem delu sporeda pa štiri Pripovedke stare matice in pet Sarkazmov nedavno umrlega skladatelja Sergeja Prokojeva ter Lisztov Mefistov valček.

Koncert Marjanega Fellerja bo drugi koncert v abonmaju, ki ga prireja Koncertna direkcija Slovenije v sodelovanju z Glasbeno šolo v Kranju. Abonente in ostale ljubitelje glasbe opozarjam na lep umetniški užitek.

Pred nocojšnjim in jutrišnjim prihodom ljubljanskih gostov v PG

Z namenom, da nudimo občinstvu kar največ najrazličnejših možnosti kultur, razvedrila, vabi v letošnji sezoni Prešernovo gledališče v svojo hišo zapovrstjo vse slovenske poklicne ansamble. Mestno gledališče, ki naj bi po vrstnem redu prišlo na vrsto šele pomlad, bo tako kot tretji gost v letošnji sezoni v Kranju gostovalo v petek, 8. februarja.

Po prvem obisku članov Društva dramatskih umetnikov, ki so se pretokrat zimo kot neoficielni predstavniki MG predstavili kranjskemu občinstvu, prihaja sedaj v Kranj skoraj ves ansambel. V našem listu smo že poročali da se bo MG predstavilo z dramsko

Maksima Gorkega — MALOMEŠCANI in sodobno francosko komedijo PERO

In komaj je bila beseda izrečena, že je šlo od ust do ust: Gorki ni več moderen, da je že takoreč mimo, da bi bilo boljše to in ono; skratka: le Gorki ne, ki ga Slovenci po pravici lahko čakamo in štejemo tudi za svojega pisatelja, saj se je v znamenju njegove besede na prelomu obecih stoletij na slovenskih tleh vnemala in razvremenela zgodnjina socialistična misel, in vse od takrat je ime Maksima Aleksejeviča Gorkega pomenilo vsem komur, kdor veruje v človeka, simbol proletarskega sožitja in revolucionarnega humanizma, kakor ga je pojmo-

val Vladimír Iljič. In tudi takši so bili, ki so rekli, da se ne spodbobi, da bi za Prešernov dan in vodili Maksima Aleksejeviča Gorkega v Kranj. Od maha in prazne marnje je takole čekanje — poet Zdravljice si ni mogel najti enakovrednejšega pendant!

Pa še zaradi komedije: Prešernu, da ne bo prav — so rekli — ker, da je francoska. Kar zadeva mene, vem samo to, da Prešeren, čeprav je ljubil svoj narod, nikdar ni bil nestrpen do drugih!

Da, komedija o malomeščanih, taka kratkočasna in duhovita, to pa je tudi nekaj, še posebej takrat, kadar avtor ni hotel nič več kot to.

Dragim gostom iz Ljubljane želimo, da bi se med nami lepo imeli in da bi bil njih Aleksej Maksimovič, ki ga bodo prinesli s seboj, toplo sprejet!

RADO JAN

M. GORKI »MALOMEŠCANI«
IZ UPRIZORITVE V MESTNEM GLEDALIŠČU V LJUBLJANI

PREŠERNOVA RAZSTAVA V KRAJNU

Ob prilikl Prešernovega knjižnega dneva priepla Študijska knjižnica v Kranju spominsko razstavo prvih tiskov Prešernovih pesmi. V časovnih razporeditvih vidimo pesnikova dela od prve pesmi »Dekletem« v Ilirskej listu 1827 pa preko nadaljnji objav v časopisu tudi vse zvezke Kranjske Cbelice, Poezije 1847, Krst pri Savici in druge. Ogled nudi prav zanimivo in poučno sliko o ustvarjanju našega prvega pesnika.

Stveno globino in čut za čast pri njenem sloju; skratka, ostal je zvest pisateljevi zamisli. Enako kot režiser in inscenator so uspeli tudi igralci, med katerimi se je posebno odlikoval Slavko Polanc, ki je igral gostaškega kneza Gonzaga. S to vlogo je dosegel Polanc višek v svojem doseganjem gledališkem udejstvovanju. Dalje sta omembne vredni novinki Jana Smidova v vlogi Emilie Galotti ter Francka Pristova, ki je z vlogo grofice Orsina, prestala svoj gledališki kret. Obe razpolagata tudi s precejšnjo mero igralske nadarjenosti, pa tudi njun glasovni register prijetno učinkuje. Tudi pri izbiri ostalih igralcev je imel režiser srečno roko. Alma Jeramova in Bojan Cebuli sta igrala Emilijine starše, Marjan Stare knezovega komornika Marinelli, Franjo Lotrič pa grofa Appiani. Uspešni so bili tudi Vinke Zerman, Lado Nikolavčič, Srečko Mlinarič ter Franc Avber. Sceno je zasnoval režiser, izdelal pa jo je Jože Bediš.

Mestno gledališče na Jesenicah ne beleži velikega uspeha le zavoljo uspešne uprizoritve Lessinove tragedije, temveč tudi zato, ker je s to prvo uprizoritvijo »Emilii Galotti« odprla pot tudi v ostala gledališča.

PRIZOR IZ LESSINOVE TRAGEDIJE
»EMILIA GALOTTI«

MODA

Tudi žena v kuhinji je lahko prikupna, če je temu primereno oblečena. Na skici je dvoje prav ljubkih predpasnikov, ki jih lahko izberete za hišna dela.

PRVA POMOČ OTROKU

Kjer so otroci pri hiši, je veliko bušk in prask, joka in stoka, saj zdaj pade po tleh eden, nato se zgodi nekaj podobnega drugemu, mama je pa vedno tista, ki jih tolazi in miri. Ona mora tudi vedeti, kako je treba ravnati z otrokom, ki se je ka-

korkoli poškodoval. Pri malenkostnih poškodbah lahko pomaga sama.

Ce se otrok udari, da se počne buška, mu izmijemo to mesto s toplo vodo in namažemo z arnikovo tinkturo, če koža ni odprta. Kadarko se otrok

obreže, namažemo mesto okoli rane z jedovo tinkturo. Na rano položimo sterilno gazo, še prej pa jo posujemo s sulfamidnim praškom ali mazilom. Boleče mesto nato prevežemo in puštimo nekaj dni pri miru, da preprečimo vsak dotik z nesnago.

Večkrat se zgodi, da pride otrok domov z razbitim kolonom ali komolcem. Ce rana ni prevelika, očistimo vso okolico z alkoholom ali jodom, z gazo zelo narahlo odstranimo umazanijo še z rane in jo obvezemo. Dobro je, če jo namažemo s kakim vitaminskim mazilom. Opečeno mesto namažemo z vazelino, oljem ali s surovim maslom in ga ovijemo z mehkim zavojem, da preprečimo dotik s prahom in umazanjem. Pri vseh večjih poškodbah pa moramo poklicati zdravnika.

Kozmetika

VSAK VEČER SAMO PET MINUT . . .

Vsač večer samo pet minut Koža na laktih je pri mladih ženah in dekletih pozimi večkrat rdeče ali modrikasto obarvana. To je posebno neprijetno v sezoni plesov in zabav, ko nosimo izrezane oblike brez rokavov. S primerno nego lahko to kmalu odpravimo. V soču ene limone raztopimo 60 g glicerina in 60 gr rožne vode. To mešanico hranimo v posebni steklenički. Pred uporabo vsebino vedno premesamo. Roke negujemo vsak večer. Najprej jih v milnici zdrgnemo z mehki ščetko, nato pa tekočino iz stekleničke zlijemo v dve majhni skledici, v katerih potem dr-

IZSLA JE 36. STEVILKA SODOBNEGA GOSPODINJSTVA

V reviji »Sodobno gospodinjstvo«, ki jo izdaja Centralni zavod za napredek gospodinjstva, najde vsaka žena in gospodinja vrsto prispevkov, ki v praktičnem življenu pomagajo rešiti marsikatero težavo. Zadnja številka revije je izšla te dni. Vsebinsko je zelo pestrata. Sestavni o tehniki v gospodinjstvu, o stanovanjski opremi, o domaći uporabi keramiki, prehrani in ročnem delu posredujejo bralcem koristne izkušnje in navodila.

zimo komolce pet minut. Po uporabi tekočino znova zlijemo v steklenico. Uporabimo jo še nekajkrat. Pred spanjem roke tudi narahlo zmasiramo z oljnim oljem. Koža bo postala kmalu čista in voljna.

PENTLJE — OVRATNIKI, RUTICE . . .

Obleke, ki smo jih nosile že vso zimsko sezono, so postale dolgočasne. Iznadljivost bo tudi tokrat spremenila njihov videz. Poživile jih bomo z malenkostnim dodatkom iz žameta, pikeja, ripisa ali organdija ob vratnem izrezu ali na rokavih.

RECEPTI

SIROVA JUHA

Star kruh ali žemlje zrežemo na kocke in polagamo v konec, prav tako polagamo menjače nastrgan sir ali parmezan. To zaključimo z vrelo vodo in pustimo vreti nekaj časa. Ko je juha kuhanata, pridemo drobno zrezan zelen peteršillj.

KORENJE S SMETANO

Debelo korenje zrežemo na rezance in kuhamo v slani vodi. Ko je skuhamo, ga odcedimo, razberimo žlico masti ter zarumeno pol žlice moke. Rumeno prežganje zalijemmo z nekaj žlico vode ter dodamo odcejeno korenje, poper in kislo smetano. V tej omaki naj korenje vre nekaj minut.

TELEČJI ZREZEK V OMAKI

40 dkg telečjega mesa, 7 dkg surovega masla, malo bele moke, kozares vina, sol.

Zrezke potolčemo, osolimo in potresemo z moko. V ponvi razgremo maslo, polžmo vanj zrezke in jih od obeh strani opečemo. Potem ko jih poljeme z vinom in kokošino dušimo, jih denimo na vroč krožnik, v maslo pa zlijemo žlico juhe ali vode. Omako prevremo in jo zalijemmo vrhu zrezkov.

Zrezke povajljamo v moki, tik preden jih opečemo.

SOLATA KOT SAMOSTOJNA JED

Skuhamo 1 do 2 zeleni in nekaj koreninice petersilja, vsako posebej. Skuhamo zrežemo na rezance, pridemo krožnik kuhanega, na rezance zrezenega krompirja, zrezano čebulo, sol, olje, kis in poper. Vse dobro premešamo in postavimo kot samostojno jed na mizo.

SLADKE KOCKE

Penasto vmešamo 2 rumenjaka, 4 dkg sladkorja in 2 dkg zmehčane čokolade ter pridemo sneg 2 beljakov, 2 dkg moke, malo cimetra in vanilijo. To pečemo v plitvi kozici ali pekaču. Nato skuhamo 5 dkg sladkorja in eni osminki litra vode. Ko zavre, pridemo nekaj kapljic rumna in to vlijemo na vročo sladico ter pustimo, da se ohladi. Ohlajeno zrežemo na kocke in oblikemo s poljubno kremo, tolčeno smetano in malinovcem.

ZELJNE KLOBASICE

Veliko zeljno glavo razdelimo na liste, iz listov zrežemo stebelča in zelje poprimo. Na vsak list položimo žlico sekancice, ki jo spravimo kultor za nadzvanje paprike, in list dobro zvijemo v klobasico. Na vsako klobasico pritrimo z zobotrebcem koček slame, zložimo v namizano ponev in opečemo. Nato klobasicice pokrijemo s paprikovim zeljem in še nekaj časa dušimo. Lahko pa paprikovo zelje ogustimo in preprimo na klobasicah sesekljano čebulo, dodamo žlico paradižnikove meze in malo zalijememo.

1+3=4 dobro/zadostno (1)
odlično (5)

odlično (5) dobro (4)

1+3=4 dobro/zadostno (1)

odlično (5)

1+3=4 dobro/zadostno (1)

odlično (5) dobro (4)

1+3=4 dobro/zadostno (1)

1+3=4 dobro/zadostno (1)

odlično (5) dobro (4)

1+3=4 dobro/zadostno (1)

1+3=4 dobro/zadostno (1)

odlično (5) dobro (4)

1+3=4 dobro/zadostno (1)

1+3=4 dobro/zadostno (1)

odlično (5) dobro (4)

1+3=4 dobro/zadostno (1)

1+3=4 dobro/zadostno (1)

odlično (5) dobro (4)

1+3=4 dobro/zadostno (1)

1+3=4 dobro/zadostno (1)

odlično (5) dobro (4)

1+3=4 dobro/zadostno (1)

1+3=4 dobro/zadostno (1)

odlično (5) dobro (4)

1+3=4 dobro/zadostno (1)

1+3=4 dobro/zadostno (1)

odlično (5) dobro (4)

1+3=4 dobro/zadostno (1)

1+3=4 dobro/zadostno (1)

odlično (5) dobro (4)

1+3=4 dobro/zadostno (1)

1+3=4 dobro/zadostno (1)

odlično (5) dobro (4)

1+3=4 dobro/zadostno (1)

1+3=4 dobro/zadostno (1)

odlično (5) dobro (4)

1+3=4 dobro/zadostno (1)

1+3=4 dobro/zadostno (1)

odlično (5) dobro (4)

1+3=4 dobro/zadostno (1)

1+3=4 dobro/zadostno (1)

odlično (5) dobro (4)

1+3=4 dobro/zadostno (1)

MARTINA BIDOVČEVA

Darjina pesem

Majhna sem punčka,
ime mi je Darja;
srčce danes tako mi udarja:
Vedno bom mamico svojo ljubila,
ker me je prva slovensko učila.
Ko me zverček je z odelo edela,
mi je še pesmečo milo zapela.
»Ko boš velika,« mi je dejala,
»pesni Prešernove sama boš brela,
saj so ko zvezdice v noči svetile
v zlato svobodo Slovence vodile.«

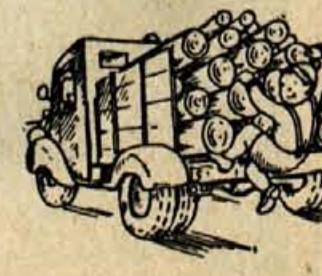
Majhna sem punčka,
ime mi je Darja;
srčce danes
teko mi udarja:
moja ljubezen je neizmerna,
ljubim svoj dom in ljubim Prešerna!

ODVOZLANE ZANKE iz prejšnje številke

Rešitev krizanke »Lokomotiva«
Vodoravno: 3. bat, 5. Velebit,
7. oves, 8. čir, 10. zatikalo, 12.
Ravnona.

Napivčno: 1. hlevar, 2. mesim,
3. bičana, 4. Atila, 5. voz, 6. le-
tak, 9. ro, 11. ko.

Pionirji, presodite sami, če je prav . . .

...da se otroci tako radi obe-
šajo na motorna vozila in pri-
tem ne pomislijo, da jim grez
nesreča?

IZ DEDKOVEGA NABIRALNIKA

PARTIZAN JE PRIPOVEDOVAL

Tovariš Pagon nam je pripo-
vedoval, kako je bilo med voj-
no. Nekoč so imeli partizani
pod Joštom bunker. Nekti zda-
jalec jih je opazil in povedal
Nemcem. Drugi dan so prišli
Nemci. Obkolili so partizane in
začeli streljati. Tovariš se je
težko ramjen splazil ven. Čakal
je Nemce. Imel je pripravljeno
bombo. Vedel je, če ga ujamejo
Nemci živega, da ga bodo
mučili in zasluževali. Po borbi
so tovariša Pagona prišli iskat
partizani. Odepljeli so ga v bol-
nišnico Franja.

II. c Osnovna šola Planina
Marija Tračnik,

Franc Bitenc
ZGODBA o MALEM Jožku
in njegovem črnem
BICKU

Od tedaj si je lastil pravico nad Bickom, kakor ga je imenoval. Bil je njegov, Jožek, saj če bi ga o pravem času ne rešil, bi poginil. Z vso resnostjo je razložil gospodarju in gospodini, kaj se je bilo zgodilo, potem pa vprašal, če je Bick lahko njegov.

»Lahko, če zaradi njega ne bo zamarnil drugih jagnjet in ovac.« Je resno odgovoril gospodar.

Na Jožka se je zvala težka skrb, kakršne dobesed ni poznal: živiljenje malega nebosogledenčka je bilo odvisno od njegovega pazljivosti. Po prej je vsako jutro najprej nanosil ovcam s košem sena, potem pa v golidi še vode iz vodnjaka. Sele potem se je začel ukvarjati s trmatimi mamicami in poskrbel, da so se živahniki večno lačni jagnjišči napolili močnega mleka.

Zdaj se je vse obrnilo. Navsezgodaj, komaj je v kuhinji zavrelo prvo mleko, se je vtihotaplil z Bickom, ki mu je kot kužek capjal za petami, v posvečeni gospodinski prostor ukradel za svojega varovančka prvo steklenico mleka. Drugo je dobil zanj kot redni jutranji obrok. To se je ponovil opoldne in včasih še zvečer, če je bila prilika.

Ob tej negi je Bick vidno napredoval, vendar je bilo prve dni videti, da v rasti ostalih ne bo dohitel. Bil

»Marš domov, paglavec! Se

...da se otroci tako radi obe-
šajo na motorna vozila in pri-
tem ne pomislijo, da jim grez
nesreča?

...da se ta dva dečka na poti
iz šole takole pretepata?

Pred ognjem dom,
pred točo mi pšenico
bi bližnji sosed varoval,
svet' Marka.
(Prešeren, Sonetje nesreče)

Prešeren med gorenjskimi kmeti

Kako sta Prešeren in Kastelic zapisovala ljudske pesmi v Moravški dolini

in urednika Miha Kastelica, po slabih cesti precej treslo, ju je lepo sončno jutro prevzelo, da sta zadovoljna »začingala« znano moravško himno:

»Lepa je Moravška dolina,
kjer hiš'ca pri hiš'ci stoji,
okrog so pa travnik' zeleni
kar mene najbolj veseli.«

Ko pa sta užrala Limbarsko goro, ki se dviga na severni strani Moravske doline in jo loči od agodovinsko znanega Črnega grada, ki je znan iz časov Napoleona in rokovnjakev, pa sta se domisili pesmi o Limbarski gori, ki sta jo tudi zabrudnala, medtem ko sta konja vlekla težko vozilo:

»Stoji tam gora Limbarska,
pod njo zelena trstica,
na trati stoji hišica...«

Med pesmijo in pogovori je kočija z obema izletnikoma dosegla v Moravče in se ustavila pred takrat najbolj imenitno gostilno, nazavano »na Mlaki. To ime je dobila zato, ker je bil včasih ta predel močvirnat in so morali temelje precej osusavati, da so lahko postavili namjo stavbo.

Lastnik gostilne je bil Klopčič, ljudem pa je stregla zala hčerka Pepca. Po lepoti in zgovornosti je slovela po vsem okolišu. Znana je bila tudi pod imenom Klobčarjeva Pepca zato, ker so tej rodbini pravili tudi Klobčarjevi. Že prejšnji rod je izdeloval klobukice in so dobili svoje ime po klobukih. Moravški Klobčar je izdeloval tudi imenitnejše klobukice — kastorce iz zajčje dlake in jih je prodajal po sejmih.

Prešeren je bil po svojem bistvu veseljak in se je rad družil s preprostim človekom. V družbi malega človeka je zmeraj našel mnogo iskrene poštenosti, pa zvedel zmeraj tudi mnogo novega.

Zato je rad posedal tudi v preprostih gostilnah in se spustil v pomenek z našim preprostim človekom.

Tak je bil tudi Miha Kastelic, ki je zahajal iz Ljubljane, kjer je bil nameščen v ljubljanski dlicejski knjižnici za bibliotekarja, še zmeraj v domačem kraju na Dolenskem. Kastelic, ki je znal dobro obrniti vse novčič, saj mu knjižnicensko mesto ni prinašalo posebnih dohodkov, se je mnogo ukvarjal tudi s čebelarstvom, ki se ga je naučil v domači vas, in z izkušnjom za med kupil v rojstni vest hišo. Z vsakokratnega obiska v dolenski vasi je zmeraj ves vesel prinesel kakve zapiske, ki si jih je našel v pomeniku s preprostim, zgovorimi in mnogovednimi dolenskimi članci in marmakam. O vseh teh vtičih in zapisih je potem prizvedoval Prešeremu in ostalim članom, tako tudi Crobatu, kjer je Kastelic pomagal kot honorarna moč po končanem poslu v državnih knjižnicah.

Nekega poletnega dne sta se domenila dr. Prešeren in Miha Kastelic za 'zlet iz Ljubljane na Gorenjsko, v Moravško dolino.

Moravče so imele že v tistih časih svojo posebno veljavo in mleko Moravška dolina ni bila samo na glasu po bogatih kmetijah, ponosnih in veselih Gorenjcih, temveč tudi po nekaterih svobodenjakih, ki so bili v tistem času, ko je bil slovenski kmet še tlačen in grajski podložnik, že lastni gospodarji. O tem nam govoriti še danes znana vas Koseze v Moravški dolini, kar pomenja vas, kjer so doma svobodenjaki, kosezi ali kosezi, taksi ljudje, do katereh fevdalna grajska gosposka ni imela nobenih pravic.

Prešeren in Kastelic sta si najela za vožnjo v Moravsko dolino kdočjo. Iz Ljubljane sta se vozila najprej po veliki cesarski cesti do Domžal. Na Prevojah nad Domžalami, v bližini Skarjeve gozdine se je odcepila slomba kolovozna cesta.

Ceprav je oba ljubljanska govpoda, pravdarake ali jezičnega dohtaria Prešerena in njegovega spremjevalca, učenega moža bukovnika, pesnika

Ko sta se oba Martinkova fanta okrepčala, sta začela na pobudo Mihe Kastelica peti vse, kar sta znala domačih moravških pesmi. Kastelic je sproti zapisoval vse, kar je obema fantoma prišlo na pamet in v spomin. Družba v kotu pa je ob poliču, ki je zmeraj znova prihajala na mizo, sproti naravnala. K mizi so prisadili še drugi domačini in pomagali prepevati obema Martinkovima. Ta posedek v Klobčarjevi gostilni je Prešerna očvidno razveselil. Kadar je ujel vižo, ki sta jo začela oba Martinkova in drugi, je tudi sam pomagal pri petju, dočim se je Kastelicu zadovoljno smehljalo

MIHA KASTELIC

srece, ko je z ozarjenjem obrazom zapisoval zmeraj in zmeraj nove pesmi. Bil je vesel za to lepo pričnost, ki mu bo obogatila njegove zapiske o ljudskih popovkah s slovenskega podeželja na Gorenjskem.

»Martinkova sta pa prava ptiča od fare,« je dejal hudomušno Prešeren. Tedaj pa je povedal gostilničar, da starejši Martinkov sestavlja tudi pesmice.

»O, torej tudi poet!« je dejal Prešeren in brž dodal: »Daj nam še tisto svojo zapet!« Natočil je kupce in mu jo je porinil.

»Ni dosti vredna!« se je branil Martinkov in povedal, da jo je zložil nedavno, ko je sedel na hribu vrh Grmač, ki se dviga nad Moravško dolino, in je od tam prav lep pogled na vso faro in dolino, tja do slavne Limbarske gore in še naprej. Martinkov je tedaj zložil besede, pa tudi vižo, Kastelic je zapisal tudi to pesem, ki jo je zložil preprosti moravški fant.

Dan se je nagibal že k popoldnevu in gosta sta se odločili za vrnitev v Ljubljano. Pred odhodom sta segla vsem v roke, Martinkovega pa sta povabila, naj ju ob prvi prilnosti obišče v Ljubljani, kar je tudi res storil.

Martinkov rod živi še danes sredi Moravč. Pri hribu se pišejo tudi danes, kakor takrat, za Cerarje. V času NOB so bili Cerarjevi dantje partizani in Vlado, ki mi je pripovedoval nekaj storij o takratnih in nedavnih časih, je ponosen, da je eden njegovih prednikov prepeval celo največjemu Slovencu dr. Prešeremu in uredniku Cbelice, Kastelicu.

JOŽE ZUPANČIČ

na vseh postajah od Medvod do Jesenice, pa so navdušeni ljubitelji hokeja pozdravljali letošnje zmagovalce. Ponov na železniški postaji na Jesenicah je bil pretesen, da bi sprejel vse tiste, ki so hoteli kar najbolj blizu zmagovalcem in jih vsaj pocakati za rokav, če že ne seči jim v roko. Ozračje je bilo nasilen z zvoki godbe na pihala in z navdušenimi klici Jeseničanov. Zmaga Jesenice je pravzaprav postala zmaga vse Gorenjske, saj si je ta priljubljena igra osvojila srca mnogih ljudi.

Jeseničani so pokazali na prvenstvu najbolj izenačeno formo in brez poraza osvojili prvo mesto, kar pa je zasluženo. Razen visokih zmag nad »Drvodelcem« iz Varaždina (1:0), in »Crveno zvezdo« (5:0) ter po že skoraj tradicionalnem nedoločenem izidu z Ljubljano (1:1), so v odločilni tekmi s »Partizanom« iz Beograda zaigrali tako, kot menda še nikoli doslej. Partizani so dobesedno pregazili, o čemer zgovorno priča tudi rezultat — 6:2. Zar, pokaj ki so ga osvojili, prav gotovo ne služi organizatorjem v čast, saj je tako skromen

ZNANJE IN RUTINA
TRENER ZDENEK BLAHA

in nelično izdelan, da je kaj. Gotovo je, da je zmaga zasluga vseh igralcev, vodstva kluba, v prvi vrsti pa popularnega češkega trenerja Zdenka Blaha, ki je vedno nekako »v senci« svojih miljenčkov. Ne bi bilo prav, če bi sedaj jesenški hokejisti zaspali na lavo-

rikah in zapostavili nadaljnji trening, ki je nujen, če hočemo na hokej kolikor toliko približati evropski eliti. Preprlčani, da se tega tudi sami igralci zavedajo in da bodo po tem prvenstvu še bolj disciplinirano in složno vadili, jim tudi mi želiteamo z željo, da bodo prihodnje leto lahko kar najuspešnejše branili naslov državnega prvaka.

Ko smo v Kranju stopili v vagon vlaka, s katerim so potovali Jeseničani iz Beograda, so dali vodja ekipe, sodnik Božič, trener Blaha, in kapetan moštva našemu sodelavcu naslednje izjave:

VODJA EKipe BALDERMAN: »Popolnoma sem bil preprlčan, da bo naša ekipa zasedla prvo mesto na prvenstvu. Naša najtežja tekma je bila z Ljubljano. — V prihodnje se bomo trudili, da bomo prvenstvo tudi obdržali.«

SODNIK BOŽIČ: »Jeseničani so s hitrostjo, poletom in borbenostjo premagali svoje nasprotnike in osvojili prvenstvo. Moja prognos za pred tekmo Jesenice:Partizan je je bila v razmerju 70:30.«

GLAS GORENJJSKE

Dva zapiska na rob

CE NI SKORNJEV

Imam sina. Star je šest let. Pravi eigan, ki sproti raztrga vsake hlače in je najraje pred hišo. Tam pa je večna luža: zdaj sneg. Vsak čevelj premoči. Kakor da ni rešitve: kupimo mu škornje!

To je bilo v mesecu novembra leta 1956. Sem sem na Jesenice in obredel vse trgovine z obutvijo. Ponujali so mi otroške škornje, ki bi bile mojem sinu za tri številke preveliki ali za dve premajhni. Takih, ki bi jih lahko nosil moj sin, nisem dobil nikjer, povsod pa so me potolazili:

»Cež teden dni jih dobimo! Tukrat se oglastite!«

Cež teden jih je šla iskat žena. Prišla je brez škornjev, toda z obljubo, da jih bodo dobili »prihodnji teden«. »Prihodnji teden« jih je šla iskat svakinja. Vrnila se je z novico, da jih bodo dobili v drugi polovici decembra.

Nekega dne v decembru, ko sem se z vlakom vrnil iz službe domov, me je žena čakala na postaji, mi dala vojni listek do Jesenice in dva »metulja«, da bi sinu prinesel škornje. Dobili so jih prejšnji dan.

Tudi jaz sem se vrnil brez škornjev. Dobili so jih samo deset parov in so jih takoj prodali.

Sin mora biti vsak drugi dan v sobi, da se čevlji popolnoma presuše. In vsak drugi dan me vpraša:

»Očka, kdaj mi boš kupil škornje?«

Sinko moj dragi, ko bi ti jaz znał na to vprašanje odgovoril! (dogovor je skrivnost jeseničkih trgovcev z obutvijo... ali pa industrije, ki ne izdeluje dovolj v primernih številki otroških škornjev.) J. S.

KAKŠEN SMISEL JE V TEM?

Pri zhodu na nekaterih večjih železniških postajah opominja mož v železničarski uniformi potnik, naj mu izroči vozne listke. Ce potnik vozni listek odda, je v redu, če pa se mu ne izlubi seči v žep po kartu, je pa tudi dobro. Vratar-železničar ni glede tega ne siten ne dosleden. Včasih ga tudi sploh ni pri zhodu, drugi dan pa se spet pojavi in steguje roko za vozniški listki — če mu jih kdo da.

Le kakšen smisel ima to njevno opravilo? se dan za dan, že leta nazaj, sprašuje marsikater potnik. »Ponekad delovnih rok manjka, tu pa opravlja človek našlog, ki je pravzaprav povezen brez haska.« Mar železničar na ta način kontrolira potnike, če so plačali vozino? Saj za to skrbijo vendar sprevidniki! Zbirata vratar na ta način evidentno o številu potnikov? Saj je na ta način ne more!

Ga je torej na to mesto poslal kak neživljenski predpis železničnice, mož pa zdaj opravlja nalog po tistem znamen reku: »Vse gre v rok službe!« Tak občutek se loteva večine potnikov.

Z.

Gorenjci smo pričakoli prvake

SPREJEM HOKEJISTOV
JE BIL TAK, KAKRSNEGA
JESENICE SE NISO DOZIVELE

Kaj takega Jeseničani menda že dolgo ne pominijo. Vesela vest, ki je razveselila že v nedeljo zvečer vse ljubitelje hokeja ne le na Jesenicah, marveč po vsej Gorenjski in tudi naši ožji domovini, da so Jeseničani dosegli najvišjo lovoriko v tej športni panagi, je prizila malce nepričakovano. Kljub temu, da so Jeseničani v letošnjem letu močno napredovali v igri, »vrocaden« ploskev v Beogradu ni povsem obetaла tako kristalno čiste zmage in osvojitev državnega prvenstva.

Včetve kot 5000 ljudi na samih Jesenicah, vzdolž železniške proge in

Najtežja tekma, ki sem jo sodil na tem prvenstvu, je bila med Partizanom in Crveno zvezdo.«

TRENER BLAHA: »Že naše govorjanje v inozemstvu je bilo pravzaprav pripravljeno na letošnje prvenstvo. Zadovoljen sem z igro igralcev. Proti Partizanu smo zagnali najbolje in to je bila tudi naša najboljša tekma v tej sezoni.«

Zelo sem zadovoljen s svojimi »spulenji« in ko je godba na Tašmajdanu po končanem prvenstvu zadržala jugoslovansko himno, mi je bilo pri srcu tako, kot če bi slišal lastno nacionalno himno. — Drugo leto bom tudi treniral jeseničke hokejiste, s treningom bomo pa začeli že pomlad in še več ter intenzivnejše delali.«

Kapetan jeseničkega moštva BORIS CEBULJ pa je dobesedno izjavil tole: »Garal' smo, želel' smo si zmage in prigural' smo jo.«

L. A.

ROMAN
SLIKANICA
ZANIMIVOSTI
FILM

ZADNJA STRAN

MIMI
MALENŠEK
KONČ

VIGENCI 11 ROMAN

„Kdaj ste pa že?“

„Nisem, pa bi bil lahko. Rajni mi nikoli ni pustil blizu. Vse življenje so me samo v kot odrivali. Potem se pa ljudje čudijo, če nisem, kakršen bi moral biti.“ V glasu mu je trepetala bridkost.

Ana ni vedela, kaj naj mu odgovori. Rekla je, da se bo že vse nekako uredilo. Prav zdaj je namenjena k stricu Filiju, ki ji bo gotovo pametno svetoval in tudi pomagal. Miklavž je v odgovor zamrmral, naj stric raje posodi denarja, da bodo plačali dolgove in začeli delati na svoje, to bi bilo vredno več kot vsi nasveti, ker brez tega bodo upniki kmalu pritisnili in potem se ne bo dobro izteklo. Pristavil je še, da rajni najbrž sam ni dobro vedel, koliko je dolžan temu in onemu, saj mu še toliko ni bilo mar, da bi bil hranilnici plačeval obresti. Ana je togotno udarila z nogo po tleh in zavpila:

„Ne obirajte očeta, ki je pod zemljoi! Raje nase glejte, tako se ravnjate, da ne boste delali hiši sramote!“

Stric Miklavž ni odgovoril, samo zaklel je, zamahnil z roko in se odmajal proti spodnjemu vigencu.

Kmalu potem je Ana sedela na saneh. Črno ruto si je potegnila globoko na čelo in zahomotala se je v koc, da bi je ne zeblo. Vzdignila je bič in pognaла staro kobilu. Žival je bilalena, ker je vso zimo stala v hlevu, toda Ana jo je udarila v slabine in jo pognaла v skok. Udobno je slonela v saneh in dobro ji je delo, ko se je namenila tako daleč. Očetova bolezna jo je poldružno leto priklepala na dom, ves ta čas se skoro ni ganiла s trga.

Stric je bil doma, pozdravil jo je, kakor bi jo že pričakoval in jo odvedel noter. Takoj, ko je stopila v dobro znano, prostorno farovško jedilnico, jo je zajel poseben vonj, lasten cerkvam in samostanom. Vonjalo je po starem lesu, po mašnih oblačilih, zatohlosti in še po nečem, česar ni mogla razločiti.

Večerjala sta skupaj in potem je stric prinesel steklenico vina. Nalil ga je v motnozelene, izbočene kozarce, vonjalo je po muškemu. Kakor človek, ki zna ceniti dobro vino, je dvignil kozarec in ga ogledoval proti luči.

„Rebula je, kraška,“ je rekел zadovoljno. „Piji!“

Ana je zaradi dostojniosti samo srebnila, toda stric ji je prigovarjal, dokler ni izpraznila kozarca. Vino je bilo sladko in po žilah je pognaло prijetno toplo. Ana je olajšana vzduhnila. Bila je zadovoljna, tako zadovoljna, da je skoro pozabila, čemu je prišla.

Stric Filip je poskrbel, da bi ne pozabila popolnoma. Medtem, ko je počasi pil, jo je spraševal, kako gospodari. Povedala mu je, da je oddala vigenc v najem. Gospodu Filipu je hušnila rdečica nejevolje v lica.

„Nekoliko že razumem to reč,“ je rekel, „in vem, da si dala prepoceni. Razen tega mi ni všeč, da bo prišel fant v hišo. Mlada si, samska si, ljudje pa imajo jezike. Ne, ne, ta reč mi ni všeč.“

„Stric, kaj pa mislite!“ je ogorčeno vzkljiknila Ana. „Dominik je moj bratanec in šele petindvajset let ima, jaz pa sem že izpolnila petintrideseto.“

To je strica pomirilo, godrnjal je samo še zaradi prenizke najejmnine. Potem je nekaj razmišljjal, zmajeval z glavo in vzdihnil:

Po čem je črno

Po podatkih OZN je na svetu še vedno okrog 11 milijonov sužnjev. Zelo veliko je še tako imenovanih absolutnih sužnjev, ki jih prodajajo kot blago in ki se nikdar ne morejo osvoboditi. Njihovi otroci postanejo avtomatično sužnji gospodarskih naslednikov. Takih sužnjev je danes še največ v Saudovi Arabiji. Prodajajo jih na posebnih sužnjevskih sejmih v Meki in nekaterih drugih mestih. Odrasli moški velja približno 150 funtov, pa tudi mnogo več, če je izjemno močan ali če je več kakega rokodelstva. Sužnje nad 25 leti prodajajo že za 40 funtov, mlađe lepotice pa dosežejo tudi bajeslovne cene. Zgodi se, da se na takem sejmu pojavijo tudi bele žene. Take so posebno drage in končajo po navadi v haremih bogatih arabskih plemičev. Pred nekaj leti je izginilo nekaj nemških deklej, ki so se prijavile na nekakso »lepotno tekmovanje« v Siriji. Kljub napornemu iskanju mednarodne policije jih še niso našli. Vstop v zasebne hrame plemičev je namreč vsakomur preveden.

Tudi običaj prodajanja nevest pri plemenih južno od Sahare je v bistvu sužnjevskoga značaja. Oče imajo popolno oblast nad svojo hčerkko, ki si ne sme izbirati moža po svoji volji. Kdor več plača, ima prednost. Ce mlađi mož ni zadovoljen s svojo ženo, jo lahko proda drugemu. Ce pa žena ne more roditi otrok ali če zbole, jo lahko vrne njenemu očetu in zahteva denar nazaj.

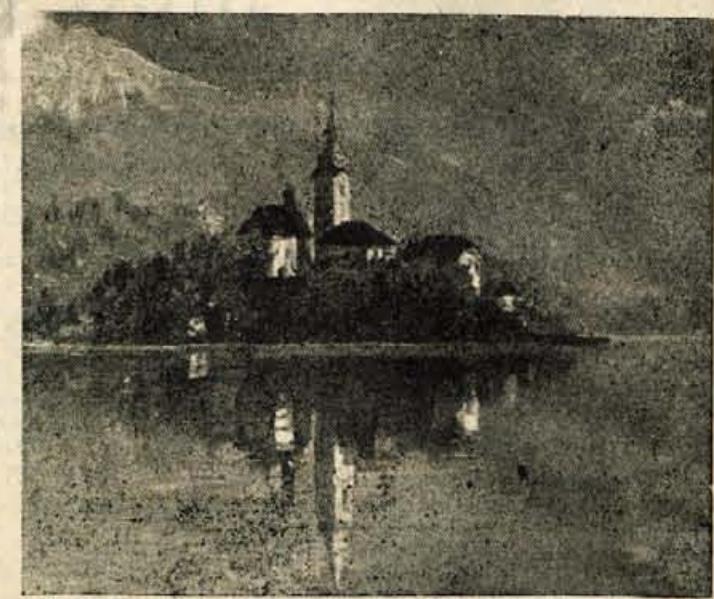
»Otroško suženjstvo« je poseben način suženjstva: starši prepričajo svoje otroke ljudem, ki jih uradno »posvojijo«, v resnicu pa kupijo kot sužnje. Na podoben način trgujejo z gejšami na Japonskem.

Eno najbolj nesramnih oblik moderne suženjstva prakticirajo v Južni Afriki. Tamkajšnje rasistične oblasti, ki propovedujejo hegemonijo belega človeka in »inferiornosti« barvastih ljudi, rešujejo na res inferioren način problem delovne sile: policijski in sodni organi lovijo in obsojajo črnce na dolgoletno prisilno delo tudi za najmanje prestopke. Obsojence država zaposluje na velikih plantažah in v diamantnih rudnikih. Seveda je plača teh sužnjev minimalna in tako imajo belli izkorisčevalci dovolj črne delovne sile, ki je rekoč zastonj.

Afrika ni edini rezervoar sužnjev. Mnogo jih kupijo tudi v Aziji, predvsem v Beludžistanu. Pa tudi iz Evrope, ker smo že omenili, »rekrituirajo« določen odstotek žive robe. Vsako leto je dovolj primerov ugrabitev in prodaje belih ljudi. Samo eden od teh primerov: leta 1951 se je v bližini Jemenske obale potopila angleška tovorna ladja. Vsi mornarji so se rešili na obalo, kjer jih je tamkajšnji šejk takoj zasunil in jih prodal v močanjost Arabije.

Se pred nekaj leti se uprizarjali na nekaterih afriških področjih pravcate love na »črno živino.« Lovci na sužnje so sredi noči napadli nezavarovane črnske vase, zajeli vse dela sposobne prebivalce in jih po skravnih poteh pripeljali do manjših pristanišč, kjer so jih prodali kupcem. Tudi drugih metod se poslužujejo. V muslimanskih delih Afrike se često pojavijo muslimanski misijonarji, ki ljudi vabijo na romanje v Meko. Ker so romarji povečini ubožni ljudje, jim na cilju seveda zmanjka denarja za vrnitev in že so v kremljih prekupevalec s sužnji.

b
l
a
g
o

Z GORENJSKE IN DRUGI PAPERKI

2. april in praznici - I -

Bled je najlepše gorenjsko letovišče, obenem pa tudi eno izmed najlepših letovišč v naši državi. Kot izrazito letoviška naselbina nudi poleg kopališč celo vrsto modernih hotelov, pensione, zasebne stanovanja, športne in zabavne prostore, dobro negovane nasade, vrtove, prevozna sredstva itd. Na tej podlagi se je krog vasi, ki so obdajata jezero, zgostil skoraj v strnjeno naselje. Prometu odtegnjena zahodna stran Zaka, služi predvsem športu in raznimi prireditvam na prostem. Gosta mreža turistovskih poti vodi na bližnja razgledišča in gorske vrhove. Lepa in izrazita je zlasti cesta, ki vodi mimo Gorij, Mrzlega studenca in Rudnegra polja na Pokljuko.

Vso sedanjo blejsko pokrajino je bistveno preoblikoval bohinjski ledeneik, ki je po selektivni eroziji izdeloval sedanjo jezersko kotanjo in tej vzporedno plitvejo globel. Ta ima še sedaj v Blestih močvirjen značaj, v Viščah za Gradom pa je celo ohranjeno dvojno jezerce. Pri eroziji so se snehka tla pogrenila, ohranili pa so se odpornnejši vrhovi ob jezerskem robu, zlasti skalnatni steber Gradi (614 m) in kopasti Otok (495 metrov), ki se dviga 20 m nad gladino. Blejsko jezero je dolgo 2 km, globoko pa 20 do 25 m, le na zahodni strani znaša globina 31 m.

Po ustrem izročilu so cerkev na Otoku zgradili na mestu staroslovenske žrtvenika boginje Žive pred letom 1004. Na novo so jo zgradili 1465 in po nekeje še večkrat prezidali. O-

krog 1666 so ji prizidali lopo, in pa 99 stopnic do pristanišča. Cerkev in nekdaj župnišče sta danes spremenjena v muzej.

Na Bledu so našli mnogo pravzgodovinskih predmetov. Staroslovenske grobove iz 9. stoletja so 1894 odkrili v bližini hriba Brdo, kjer je bilo v Zabah staroslovensko pokopališče, v bližnjih Seliščih pa naselbina. Privi se omenja Bled 1004, ko ga je cesar Henrik II. podaril briksenskemu škofu Alboinu. Tu je bilo središče njihove obsežne, leta 1011 povrčane gospodinje med Savo Bohinjko in Savo Dolinko. Skočje so na blejskem gradu postavljali svoje oskrbnike ali pa ga dajali v začup. Leta 1511 je potres grad močno poškodoval, 1515 pa so ga razdelili uporni kmetje. V času turških napadov so pri gradu začigali kresove. V 16. stoletju so bili grajski zakupniki grofje Auerspergi. Ker so nudili zaveti protestantom, so moreni 1574 grad zapustili. Briksenska posestva je avstrijska vlada 1853 prodala Viktoru Ruardu, lastniku številnih gorenjskih žup. Pred zadnjim vojno je bila na gradu naročena restavracija, sedaj pa je preurejen v muzej.

Našemu največjemu pesniku dr. Franceetu Prešernu, ki je Bled in njegovo okolico ovečil v Krstu pri Savici, je blejska občina postavila v parku pred kopališčem pod Gradom leta 1883 skromen spomenik. Na njem so vklesani verzi iz Krsta:

Dežela kranjska nima
lepšega kraja,
kot je z očol'ščno ta
podoba raja.

41. Vso pot domov je bil Blaž židanje volje. In kaj bi ne bil? V žepu je stiskal toliko denarja, kot že ne pomni. Sonec je pripekalo in v Blažu je bila tako silna žeba, da je stopil v prvo krmo, ki mu je prišla na pot.

Siroko se je razkoračil sred Izbe in zavplil: »Hejo, Jera, vina gor!« Pri tem je vrgele srebrnik po mizi, da je zažvenketalo. Jera je brž postavila steklenico na mizo, saj je vedela, da bo danes dober dan, ko ima Blaž denar.

Mozol pa je medtem pobral tolar in ga spustil v žep tako, da se je silšalo, da ni edini.

42. Voznik Urh, ki je sedel pri svoji žganjici, je brž primaknil stol. Ko povpraša Blaža, odokd mu spet denar, ta možato: »To so mi plačali za rokovnjaške glave.« Tujec, ki je stal pri točilni mizi, se je strahoma obrnil. Toda napoljanemu Mozolu ta pogled ni dosti povedal. Kmetje, ki so prihajali v gostilno, so se gnetili okoli Mozolove mize, kjer se je polivalo vino.

V tem so se odprla vrata, nekdo je naglo pogledal po sobi in njegove oči so se srečale z tujčevimi. Ta je plačal in hitro odšel.

Tako je Blaž pognał kri v glavo: »Kaj, Bojec? Pisar? Pa mi ne poveste, hudič! Dva rokovnjača bi imeli zdaj v pesti. Na Kolovec grem takoj!« Rekši odide iz goštine.

Tako je Blaž pogledal po sobi in vidi, da tuca ni več, povpraša sosedje, kdo da je bil. »I, menda brdski pisar. Bojec je prisel ponj!«

To je Blažu pognał kri v glavo: »Kaj, Bojec? Pisar? Pa mi ne poveste, hudič! Dva rokovnjača bi imeli zdaj v pesti. Na Kolovec grem takoj!« Rekši odide iz goštine.

Tako je Blaž pogledal po sobi in vidi, da tuca ni več, povpraša sosedje, kdo da je bil. »I, menda brdski pisar. Bojec je prisel ponj!«

To je Blažu pognał kri v glavo: »Kaj, Bojec? Pisar? Pa mi ne poveste, hudič! Dva rokovnjača bi imeli zdaj v pesti. Na Kolovec grem takoj!« Rekši odide iz goštine.

Tako je Blaž pogledal po sobi in vidi, da tuca ni več, povpraša sosedje, kdo da je bil. »I, menda brdski pisar. Bojec je prisel ponj!«

To je Blažu pognał kri v glavo: »Kaj, Bojec? Pisar? Pa mi ne poveste, hudič! Dva rokovnjača bi imeli zdaj v pesti. Na Kolovec grem takoj!« Rekši odide iz goštine.

Tako je Blaž pogledal po sobi in vidi, da tuca ni več, povpraša sosedje, kdo da je bil. »I, menda brdski pisar. Bojec je prisel ponj!«

To je Blažu pognał kri v glavo: »Kaj, Bojec? Pisar? Pa mi ne poveste, hudič! Dva rokovnjača bi imeli zdaj v pesti. Na Kolovec grem takoj!« Rekši odide iz goštine.

Tako je Blaž pogledal po sobi in vidi, da tuca ni več, povpraša sosedje, kdo da je bil. »I, menda brdski pisar. Bojec je prisel ponj!«

To je Blažu pognał kri v glavo: »Kaj, Bojec? Pisar? Pa mi ne poveste, hudič! Dva rokovnjača bi imeli zdaj v pesti. Na Kolovec grem takoj!« Rekši odide iz goštine.

Tako je Blaž pogledal po sobi in vidi, da tuca ni več, povpraša sosedje, kdo da je bil. »I, menda brdski pisar. Bojec je prisel ponj!«

To je Blažu pognał kri v glavo: »Kaj, Bojec? Pisar? Pa mi ne poveste, hudič! Dva rokovnjača bi imeli zdaj v pesti. Na Kolovec grem takoj!« Rekši odide iz goštine.

Tako je Blaž pogledal po sobi in vidi, da tuca ni več, povpraša sosedje, kdo da je bil. »I, menda brdski pisar. Bojec je prisel ponj!«

To je Blažu pognał kri v glavo: »Kaj, Bojec? Pisar? Pa mi ne poveste, hudič! Dva rokovnjača bi imeli zdaj v pesti. Na Kolovec grem takoj!« Rekši odide iz goštine.

Tako je Blaž pogledal po sobi in vidi, da tuca ni več, povpraša sosedje, kdo da je bil. »I, menda brdski pisar. Bojec je prisel ponj!«

To je Blažu pognał kri v glavo: »Kaj, Bojec? Pisar? Pa mi ne poveste, hudič! Dva rokovnjača bi imeli zdaj v pesti. Na Kolovec grem takoj!« Rekši odide iz goštine.

Tako je Blaž pogledal po sobi in vidi, da tuca ni več, povpraša sosedje, kdo da je bil. »I, menda brdski pisar. Bojec je prisel ponj!«

To je Blažu pognał kri v glavo: »Kaj, Bojec? Pisar? Pa mi ne poveste, hudič! Dva rokovnjača bi imeli zdaj v pesti. Na Kolovec grem takoj!« Rekši odide iz goštine.

Tako je Blaž pogledal po sobi in vidi, da tuca ni več, povpraša sosedje, kdo da je bil. »I, menda brdski pisar. Bojec je prisel ponj!«